

pen

... »Kapital
je postal
kakor Bog!«
vam povén.

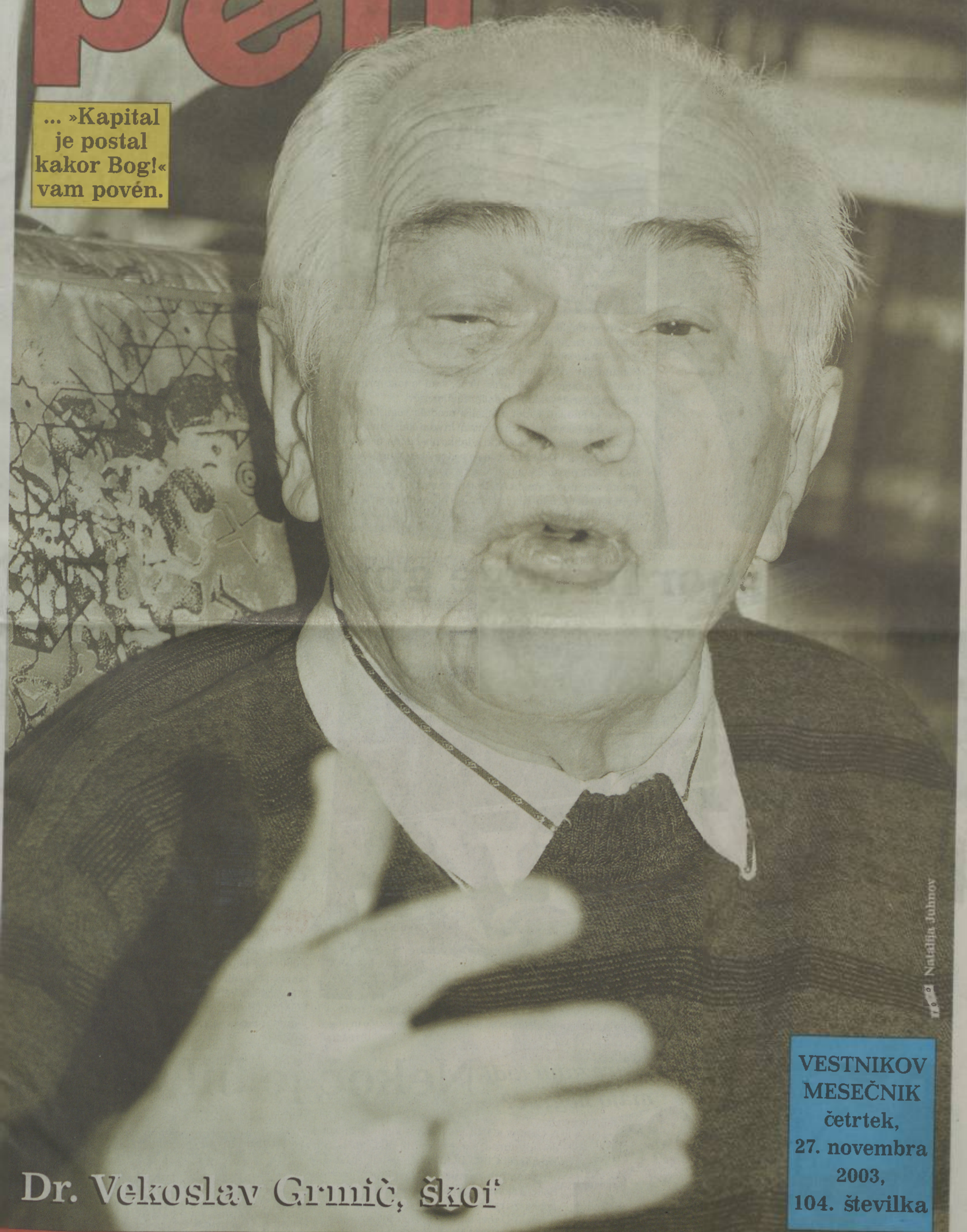

foto: Natalija Juhnov

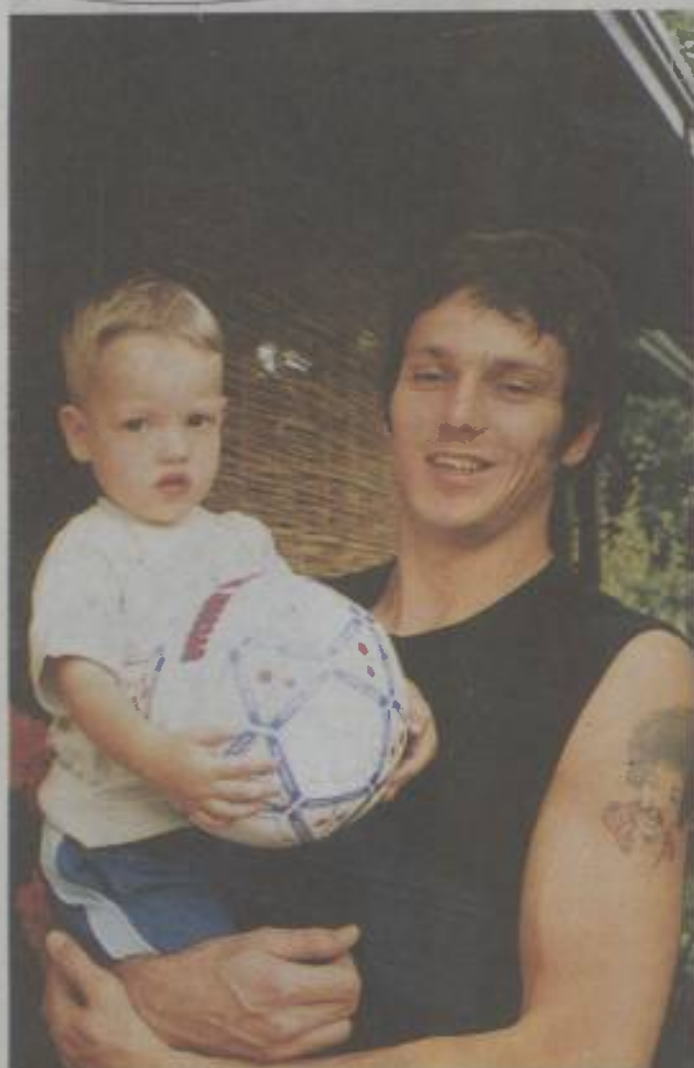
Dr. Vekoslav Grmič, škof

**VESTNIKOV
MESEČNIK**
četrtek,
27. novembra
2003,
104. številka

Za ščavniškega rojaka Vekoslava Grmiča je krščanstvo humanizem, žrtvovanje za druge, ne le za svojo materialno blaginjo. Sprejmite torej naslednji Pen tudi kot duhovno dobrino!

I. S. Turgenjev

Gé so pa male fuzbalerke?

Pravijo, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Očitno to velja tudi za nogometaše, ki so na ta ali oni način zaznamovali slovensko žogobrcarsko sceno – ali pa jo še vedno. Pentutarski sodelavec, odgovoren za družinsko življenje znancev z nogometnih igrišč Frbo, vam je tako pripravil fotografije treh velikih in malih »fuzbalerjev«.

Prvi je Fabijan Cipot, najboljši produkt regijske nogometne šole (slovenski reprezentant in zdaj član katarskega Al Sadda) s sinčkom Kaiem, ki je lahko brez dude, brez žoge pa ne. Drugi, Vlado Kožul, je še vedno član Mure (čeprav ima zaradi poškodbe nekaj težav z vrnitvijo v ekipo). Sicer pa sta trenutno z malim Andrejem namesto v Fazaneriji v rojstnem Beogradu. Kliton Bozgo je bil nekdanji tretji strelec Evrope, zdaj je pri avstrijskem ligašu Admity z Dunaja. Za sina – ta je tudi Kliton – je menda poklic že določen. Trikrat lahko ugibate, kateri! frbo

V vrsto zbor in noge gor! Bala na balo

Poletje 03

Oaj, kak fajn dene ...

Gospe, ki jih vidite, leže počivajo v enem od jadranskih središč. Soncu so se nastavljale kot udeleženke enega od izletov v vroče kraje, ki jih prireja MURSKI VAL. Danes so ostali le še spomini, med najslajšimi pa so (tako vsaj pravijo ležeče in noge gor držeče dame) tisti na brezdelno poležavanje ob obali.

Agroart

Vsi kmetje so umetniki, če s svojo dejavnostjo lahko preživijo!

Z napredkom tehnologije je na naših poljih iz leta v leto vedno več velikih, težkih bal, ki so očitno navdih za naše kmete. Na hribu nad BUKOVNICO, tik ob cesti, ki pelje v MOTVARJEVCE, so svojo umetniško žilico preverili TOMAŽ NEMEC in prijatelji. Ali jim je uspelo, naj odloči pentutarska bralska porota.

zabar

Retrospektiva

V Varaždini tudi májo bograč?

Nekoč je bil Čiro ...

Čeprav je bilo še pred kratkim, se zdi, kot da so žogobrcarsko-evforični časi, ko je bil v Fazaneriji ČIRO BLAŽEVIĆ, že nekje daleč. Po nogometnih rezultatih gospoda s Hrvaške Sobota sicer ne bo pomnila, vse drugo pa je bilo gotovo za rubriko »Dogodek v mestu Gogi« (če bi jo imeli). Danes objavljamo dve fotografiji – prva z damo MIRJANO LJUBOJA (TV Idea), ki dokazuje, da je bil gospod Blažević »najmočnejši« prav v komunikaciji z mediji, in druga, ki simbolno označuje konec Blaževićeve prekmurske pustolovščine. »Semafor« na lendavskem igrišču je na pokalni tekmi med Nafto in Muro namreč po 90 minutah kazal izid, ki je vrlega Čira pognal nazaj v Lepo našo ... frbo

Prometno-delovna sredstva

Valjar z registracijo

Zdaj pa iden pa te povaléjkan!

Takšni stroji so bili svojčas zelo uporabni na njivah, da so z njimi »povalejkali« in zdrobili grude na poljih. Zdaj so to že muzejski eksponati, ki so nekaterim bolj, drugim manj prirasli k srcu. Med prvimi je gotovo BORIS ŠKOBERNE iz ČRENŠOVEC, ki se je odločil za registracijo valjarja, in sicer s tablico iz nekdanjih, jugoslovanskih časov.

Blagodejno sevanje

Sonček me greje, ribica »črveka žere«!

Bukovnica

Zadnji (kolikor toliko) močni žarki jesenskega sonca so preveč vabljivi, da jih ne bi užili tudi tisti, ki so sicer prišli na Bukovniško jezero, da bi ujeli kakšno ribo. Anonimni ribič tistega dne, ko ga je prestregel pentutarski fotoaparati, menda ni povzročil nobene luknje v jezeru, saj zaradi dremeža enostavno »ni bilo časa« za tovrstno dejanje. Bodo pa ribe počakale na dan, ko bo gospod bolj spočit!

frbo

Džuban blažen med ženami

Kod gre tvoja pot od tod?

Državnozborni poslanec GEZA DŽUBAN je v svoji komuni tudi podžupan, zato se od časa do časa odloči za krajše (ali daljše) informativne vožnje po občinskih prostranstvih. Da bi bili stroški službene vožnje kar najnižji, je izbral kar svoje terensko vozilo, nadaljnjo racionalizacijo pa pomeni izbira voznice – to je opravila kar Gezova hčerka TANJA. Kot se spodobi, pri vožnji ni manjkala niti občinska administracija – desno spredaj je šefinja občinske uprave NADA, desno zadaj pa županova tajnica MARJANCA.

Od vseh žensk ima Geza najraje taščo Olgo

Pentutarska nadaljevanka

Tašče o zetih & Zeti o taščah

7

dicinsko šolo. »Odločila sem se za otroka in vesela sem, da sem bila uspešna, čeprav je po šoku, ki nas je prizadel ob moževi smrti, prišel novi šok, ko je šla mlajša Petra v službo na KC v Ljubljano, medtem ko se je Gordana zaposlila v Pomurski banki, kjer dela tudi danes,« pravi Olga, ki se spominja, kako je Gordana pred dobrimi 20 leti spoznala Gezo,

Kdor abrahamovca Gezo Farkaša, a la »Geza se zeza«, pozna samo z radia ali kakšnih humoristično-glasbenih prirediteljev, si gotovo niti v sanjah ne more predstavljati, da gre za sila ljubečega in spoštovanega družinskega možakarja. Posebna zanimivost, povezana z Gezo, je vsekakor v tem, da ima od vseh žensk, katerih je v svojem poklicnem in drugačnem življenju srečal, kot se reče, »na tone«, najraje svojo taščo Olgo Klepec. In sedaj, ko se je ob srečanju z abrahamom poleg zabavnega biznisa odločil posvetiti tudi prave- mu podjetništvu, saj je Beltincih odprl pub »Geza se zeza«, se je ljubezen našega tokratnega zeta do svoje tašče še dodatno poglobila. Ta pa je bila tako in tako vseskozi na vrhuncu, kajti kdo je boljši za varovanje otrok, za pospravljanje, kuhanje, tolažbo hčerke, ko ji je mož nekoliko dalj časa odsoten ..., kot tašča. Ravno takšna je bila in je še vedno, sicer energična, a po duši in videzu prijazna 63-letna Olga Klepec iz Mladinske ulice 6 v Beltincih.

ki je takrat še delal na Jeklotehni. Ljubezen se je hitro razvijala in plod te ljubezni je tudi Grega, danes dijak 1. letnika soboške gimnazije.

Olga je po poklicu frizerka in je bila zasebna obrtnica, a po moževi smrti je odjavila obrt in se je zaposlila v Beltinki. Poleg tega je še naprej »na črno« frizirala, saj je potrebovala veliko denarja za dokončanje hiše in šolanje hčerk. »Geza je enkratni človek. Ne vem, ali je kdaj in komu storil kaj žalnega, zato sem nanj ponosna. Tudi do mene, svoje žene in sina je zelo dober. V zadnjih letih je zelo znan v javnosti, meni pa ni do publicitete, a me ne moti, da je Geza zraven. Ko se je rodil njun sinček Grega, me je Geza prosil, da sem pustila službo in varovala otroka, on pa mi je plačeval prispevke do upokojitve. Sploh smo v družini zelo navezani in ne morem povedati nič slabega o nobenem, še posebej o Gezi ne. Včasih moram Gordano skregati, z Gezo pa se nikoli nisem sporekla,« pravi Olga, ki razkriva, da ima Geza rad domače jedi in je pravi gurman, čeprav to ni ravno videti, saj kalorije pravilno in učinkovito »kuri«.

»Ženske imajo rade medijske ljudi in tako se je hitro razvila obojestranska ljubezen,« dodaja Geza, ki se posebej pozitivno govori o svoji tašči Olgi, brez katere bi bilo njegovo življenje in življenje njegove družine bistveno bolj pusto. Sploh pa je Geza izjemno zadovoljen s svojim življenjem, sedaj skuša še razširiti gostinski lokal, umetniški in šov biznis pa ostaja ...

A tudi njej v preteklosti še zdaleč ni bilo poslano z rožicami. Iz Črenšovcev, iz družine z enajstimi otroki, se je pritožila v znano beltinsko družino Klepec. Zaradi srčne kapi ji je mož umrl že pred 28 leti, ko še ni bila stara niti polnih 35 let. Tako je ostala v nedokončani hiši sama z dvema hčerkama – Gordano (15 let), ki je hodila v 1. letnik Srednje ekonomske šole, in Petro (13 let), ki je hodila 7. razred OŠ –, ki ju je bilo treba spraviti do kruha. Gordana, gre za Gezovo življenjsko sopotnico, je tudi končala ekonomsko, mlajša Petra pa me-

dijske ljudi in tako se je hitro razvila obojestranska ljubezen,« dodaja Geza, ki se posebej pozitivno govori o svoji tašči Olgi, brez katere bi bilo njegovo življenje in življenje njegove družine bistveno bolj pusto. Sploh pa je Geza izjemno zadovoljen s svojim življenjem, sedaj skuša še razširiti gostinski lokal, umetniški in šov biznis pa ostaja ...

Oste B.

Cipot vozi Cipota

Manj hrupen prevoz pa si je omislil prvi mož občine, FRANC CIPOT. Za uslugo je poprosil svojega soseda v TEŠANOVCIH. Tudi on se piše CIPOT, ime mu je BRANKO in je eden najbolj znanih tamkajšnjih podjetnikov. Na zadnjem sedežu sta se pridružila tudi občinsko pomembna moža – VIKTOR ČASAR (»župan« MLAJTINEC, levo) in ŠTEFAN PINTARIČ (»župan« NORŠINEC).

zabar

Pojoča dvorana

Petek, 14. novembra 2003, med 20. in 23. uro v športni dvorani tretje osnovne šole v Murski Soboti. Tisti, ki so prihajali zadnji trenutek, so ostali brez sedeža. Direktor in lastnik Kamnosežstva Bunderla od Grada je človek dejanj. Čeprav je eden od številnih pokroviteljev oddaje Geza se zeza na Murskem valu in bi zase upravičeno pričakoval rezerviran sedež v prvi vrsti, je urno poskrbel zase in za svojo družbo. Zanimanje za koncert je samo dokaz več, da je sponzorski denar dobro naložen! In potem je blizu 2000 ljubiteljev muzike tri ure uživalo in prepevalo. Zgodba se ponavlja 14. let.

Geza Farkaš si je pred desetletjem in pol izmislil koncert, na katerem bi si oboževalci lahko od blizu ogledali svoje priljubljene pevce zabavne in narodnozabavne glasbe z domače scene. Takrat je k tej sodila tudi hrvaška oziroma jugoslovanska. Čeprav je medtem stara država razpadla, nove meje glasbenih tokov niso zaustavile, zlasti ne tistih iz Hrvaške. Geza to dobro ve, zato so njihovi najpopularnejši izvajalci še naprej vabljeni v Mursko Sobotu. Letos je povabil tri: za moške oči Vesno Pisarovič, za ženska srca Dragana Zečiča in za nostalgične duše Miša Kovača. Dvorana je pela z njimi.

S slovenske scene jih je dobilo priložnost za nastop petnajst, večina tistih, ki prepevajo trenutno najpopularnejše komade, med njimi vzhajajoča zvezda Rok Kosmač, duet JO-ZO, Ptujskih pet, Veseli planšarji, Korado, Brendi, Ivan Hudnik ... pa doslej najmočnejša in najkakovostnejša zasedba z domače pomurske scene – zmagovalci Vesele jeseni Halgato bend, najpopularnejši Kvašeni retasi, novopečeni duet Mili in Drago Jošar ter seveda na koncertu nepogrešljiva Nova legija. Je v zadnjem trenutku prišla tudi Helena Blagne?

Dražan Zečič je navdušil že na lanskem koncertu. Letos je znova prišel in vse skupaj ponovil. Oboževalke so bile še bolj navdušene, saj naj bi bil še šarmantnejši ... Takšni so pač Dalmatinci ... In tudi on se že pripravlja na slovensko turnejo.

Vrhunec večera je bil nastop žive legende, ki je na glasbeni sceni že 40 let. Uspešnici Svi pevaju, ja ne čujem in Drugi joj razpliche kosu je odpel v duetu s publiko. Za štiri desetletja glasbe z dušo se je Mišu Kovaču gostitelj večera Geza v imenu publike in poslušalcev Radio Murski val zahvalil s sliko. Mišo pa je obljubil, da bo naredil še kakšno uspešnico v slovenščini in da za prihodnje leto načrtuje turnejo po Sloveniji. Zagotovo bo zmagel, saj se je na novo zaljubil ... in Lidija je prišla z njim na koncert v Mursko Sobotu.

Prva dama slovenske scene je prišla nenapovedano, pozdravila publiko in odvihrala ... Publika je presenetila in navdušila: Saj je vedno mlajša in vitkejša, se je šušljala, in hudo se ji je moralo muditi – verjetno še kak pomemben nastop ta večer ... Pomembno je, da je prišla, čeprav neuradno, sta dogodek komentirala Geza in Majtjaž.

Jože Kovač - Uri, stebler popularnega etno ansambla Halgato bend, in Korado Buzeti, ki najraje zapoje v duetu z Brendijem, vse pogostejše pa pristopi še Geza. Trio Brendi-Korado-Geza je za soboški koncert spet pripravil nekaj novega in nežnejši del publike skušal prepričati, da Dalmatinci niso nič boljši ... Iz čisto naključnega para s fotografije pa bo morda kdaj vzniknila nova glasbena blagovna znamka. Pri estradnikih se nikoli ne ve ...

Kvašeni retasi Jože Činč je včasih tudi lačen. Na koncertu je bilo poskrbljeno, da so se nastopajoči najprej okrepčali, potem pa na odru dali vse od sebe.

Kvašeni retasi so tudi tokrat navdušili. S petjem in drznostjo na odru: z razporkom nad razporkom in s stasom, ki so ga razgalili skoraj do konca. Že čakamo na naslednji šok!

Najlepša »original« je bila na koncertu hrvaška popevkarica Vesna Pisarovič. Je lanskeletna uspešna zastopnica Hrvaške na Evrosangu in še vedno popularna doma in v Sloveniji. Posebno pozornost je zbujala z garderobo - škornji napovedujejo mrzlo zimo, minica pa obuja spomine na dolgo vroče poletje.

Koncert Zaigramo in zapojmo za leto 2003 je uspel. Vidimo se prihodnje leto novembra na jubilejnim - petnajstem. Do takrat pristržno pozdravljeni - vam namesto Geze, ki je obnemogel, sporočava tonska realizatorja koncerta in neposrednega radijskega prenosa Feri Horvat (levo) in Drago Milak (desno).

JO-ZO je duet iz dveh štajercev, ki sta po novem samo še JOZO. Blagovna znamka sta si utrdila s skladbo o nagajivi Maji. Temperamentna in nagajiva pa sta tudi onadva. Zakaj bi se sicer Geza prijel za glavo?

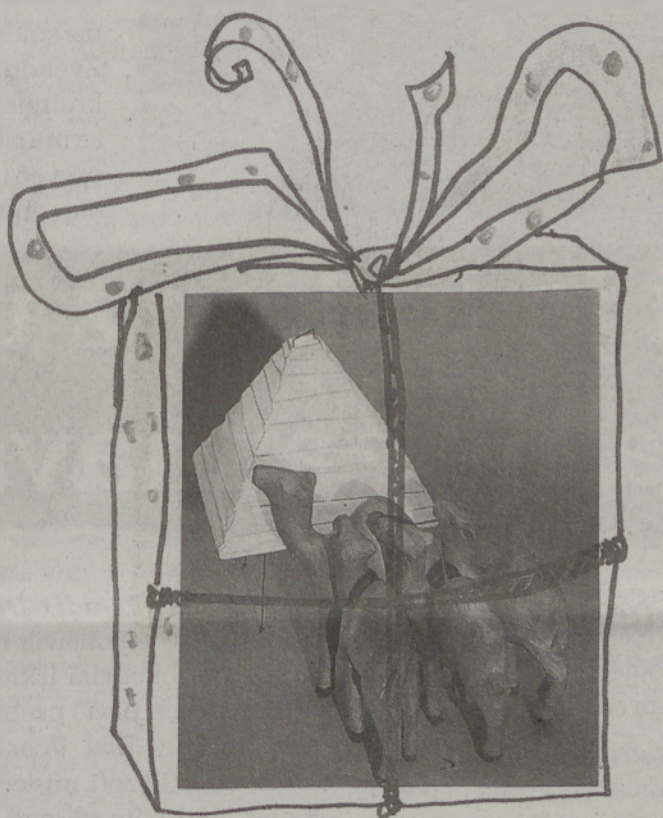
Irma B.
Nataša J.

Jesen je čas, ko se človek ne zadržuje samo v toplem stanovanju, javnih lokalih, v kurjenih prostorih ter celo v kinodvoranah, marveč tudi v galerijah, muzejih in drugih javnih prostorih, v katerih so razstave, srečanja. A prav takšna popotovanja po tujih galerijah in muzejih nas prepričajo, kako skoraj nič, ničesar ne vemo o svoji preteklosti, o poskritih, civilizacijskih in zgodovinskih predmetih, o lepoti razstavljenih eksponatov. Ko sem se v Los Angelesu pred leti prvič srečal z evropskim filmskim režiserjem, disidentom Ivanom Passerjem, avtorjem kulturnega filma *Intimna osvetlitev*, mi je med vožnjo po ulicah Santa Monike v nekem trenutku mojega navdušenja nad velemestom dejal: »Veš, količina svobode je odvisna od količine denarja!« Ne gre za slovensko različico pregovora Koliko znaš (imaš), toliko veljaš. Gre preprosto za to, da z denarjem lahko marsikaj kupiš, posebno kakšne muzejske dragocenosti, galerijske slike. Tako sem pred mnogimi leti videl v eni od rotterdamskih galerij sliko dveh mačk. Če bi imel denar, bi sliko kupil, kajti bila je na dražbi. Še zdaj me preganja njihov koloristični pogled dobrikanja in muckanja ... V Firencah sem zagledal v eni od starinarnic šah, izdelan v stilu vitezov in templarjev: kovinske figure so bile kot žive, cena astronomska. Moral bi prodati avtomobil, s katerim sem se pripeljal na izlet, ter oditi iz Italije z vlakom in s šahovsko garnituro pod roko. V Pragi mi je bilo všeč prijateljevo stanovanje v starem delu mesta, blizu judovskega pokopališča na Praški ulici, na Goričkem stara »cimprana iža«, v kateri je najlepše ob dolgih jesenskih dnevih, kadar v dvoje pečeš krompir z »zabilon«, prekmursko zaseko ... Pred dnevi so odprli v Beogradu v galeriji zgodovinskega muzeja Jugoslavije, v nekdanji palači Centralnega komiteja Zveze komunistov, razstavo z naslovom DO, ET DES (darila in darovalci). Razstavljenih je štirideset predmetov iz arheološke zbirke pokojnega dosmrtnega predsednika Jugoslavije Josipa Broza Tita (1892-1980), ki so mu jih darovale kronane glave, voditelji posameznih držav ter tudi druge znamenite osebnosti, politiki in umetniki.

Eden od zagrebških galeristov me je opozoril, kako je na beograjski razstavi tudi kip, ki je pripadal nekemu Zagrebčanu. Gre za kip Eros in Psiha iz drugega stoletja pred našim štetjem, ki je bil do leta 1955 last nekega bogatega Zagrebčana. Od njega ga je odkupil izvršni komete Zveze komunistov Hrvatske in podaril predsedniku Titu za njegov triinšestdeseti rojstni dan. Kip je izjemno lep in dragocen: v Titovi zbirki na Brionih je bil do leta 1989, dokler si ga ni sposodila Srbska akademija znanosti in umetnosti za svojo znanstveno razpravo *Arheologija in naravne znanosti*. Kljub obljubam kipa niso več vrnili. Zdaj se je znova pojavil na beograjski razstavi, kjer bo ostal do konca leta. Vprašanje je, ali ga bodo Srbi hoteli vrniti ...

Razstavljeni predmeti v Beogradu so izjemne vrednosti pa tudi lepote. Izredna je figura Ple-salke iz Tanagre iz četrtega stoletja pred našim štetjem, ki jo je Maršalu podaril grški premier Aleksandros Papagos. Bilo je to leta 1954, ko je bila ute-meljena zveza Grčije, Turčije in Jugoslavije. Bil je to prvi podarjeni predmet, ki ga je Tito umestil v svojih rezidencah, predvsem na Brionih, na otoku Vanga ali v belem dvoru v Beogradu. Tito se je grškemu predsedniku vlade oddolžil s sodobnim kipom Deček z ribo našega kiparja Antona Avguštinčiča. Ni znano, za koliko denarja so kip odkupili od kiparja, ki je po vojni postal »državni kipar« in je postavil tudi znani kip Tita v maršalskem plašču, ki stoji pred trgovino v Kumrovcu. Sodeč po kartoteki v kabinetu predsednika republike na Dedinju, ki je postal od-

November

2003

pri za javnost, je Tito obdaril več kot 4300 oseb iz več kot sto držav, razen Avstralije, v kateri Tito nikoli ni bil. Direktor aktualne razstave v Beogradu, kustos Momo Cvijović, je pred dnevi izjavil, kako je bil repertoar Titovih daril zelo zožen: tu so bile slike, kipi sodobnih avtorjev, lovsko, trofejno orožje, predmeti iz srebra in zlata - nakit, kristalni predmeti, tobačnice. Med redkimi darili so bile preproge iz Pirota, čipke iz Idrije in z otoka Paga, glasbeni in televizijski aparati, skoraj vedno je sodila k darilu še Titova fotografija s podpisom v srebrnem okviru. Res je, da je zrlal biti Tito tudi izviren: grškemu kraljevskemu paru je leta 1954 poklonil v Antenah par lipicancev. Kraljevski par ga je obdaril z bronasto zaprisežno čelado iz sedmega stoletja. Kasneje, ko je kraljevi par vrnil obisk in prišel v Beograd, sta Tito in Jovanka dobila od grških gostov repliki zlatih čaš iz Vafija v Lakoniji iz petnajstega stoletja pred našim štetjem, okrašenih s siluetami bikov.

Tito in egiptovski predsednik Anwar el Sadat sta se večkrat srečala. Sadat je ob prvem obisku Titu podaril kip boga Ozirisa v pozlačenem bronu iz šestega stoletja pred našim štetjem. Tako je antični bog Oziris, egiptovski bog sonca, prišel tudi v naše kraje. Bil je egiptovski kralj, ki je svojemu ljudstvu prinesel izobrazbo, mu dal zakone in naučil spoštovati bogove. Njegov brat Tifon ga je ubil, njegovo telo raztrgal na štirinajst kosov in ga razmetal na vse strani sveta. Njegova sestra, ljubica in žena Isis je poiskala dele njegovega telesa in postavila v Egiptu mnogo spomenikov ter širila njegov kult.

Tunizijski predsednik Habib Burgiba je dal Titu leta 1961 rimski medaljon z mozaikom iz drugega stoletja pred našim štetjem, medtem ko mu je dal Tito praktično darilo - Zastavin avtomobil Fiat 1100. Kragujevski avtomobilski izdelek je dobil tudi sovjetski predsednik države Leonid Brežnjev ter si tako povečal svoj vozni park. O tem avtomobilu je krožila šala, po kateri naj bi nesrečni Brežnjev potožil svojim tovarišem v Kremlju: Odkar mi je tovariš Tito podaril avtomobil iz Kragujevca, ne utegnem več ničesar postoriti. Stalno sem pri avtomehanih.

Afganistanski kralj Mohamed Zahir mu je podaril glavo Bude iz četrtega stoletja pred našim štetjem ter večji kos zelenega in rjavega oniksa, izkopanega na območju Hada. Morda je ta kos eden redkih v Evropi, saj je znano, da so štirideset let kasneje barbarski talibani uničili mnogo umetnin iz prazgodovinskega obdobja. Na razstavi v Beogradu je tudi dragocena zlata harfa z enajstimi žicami iz kraljevske grobnice v iraškem mestu Ur. Tito jo je dobil od Huseina el Bakra. Ta je vzel harfo iz Nacionalnega muzeja, ki so ga letošnji bombni napadi ameriških »križarjev« bombardirali, večino zgodovinskih dragocenosti pa je izginilo iz uničene zgradbe.

Tako je beograjska razstava izjemno zanimiva in dragocena. Današnji evropski politiki niti sanjati ne morejo o tako dragocenih darilih tujih državnikov, ki prihajajo v naše prestolnice, in v najboljšem primeru poleg diplomatskih obljub, da bomo del Evrope, prinašajo kvečjemu kakšen solidarnostni ček, namenjen humanitarnim akcijam.

Branko Šomen

RAZMIŠLJANJE

Oskar Habjanič, filozof

Na nedavnem posvetu pri predsedniku države je bilo govora o vrednotah, ki nas določajo in po katerih naj bi se tako družba kot tudi posameznik ravnila. V senci razprave so začeli s postopno evakuacijo Črnega lesa, mirovnik je bil obtažen terorističnega dejanja, zgodil se je bil Rdeči križ, organizirajo se tako imenovani dobrodelni koncerti, humanitarne organizacije si obračunavajo prostovoljno delo. Namen je bil v vseh primerih odgovornih podoben: delovati dobro, za družbo in posameznika. Kaj je torej ta dobrotta, altruizem, ki nas razganja v začetku novega tisočletja? Tisti, ki imajo za dobro ugodje ali naslado, pogosto spoznajo, da je to nekaj slabega. Dobrota iz ljubezni se izraža v želji, da bi bil tudi sam ljubljen, se pravi zavoljo upa slave ali veselja. Napaka je že v osnovi, v predstavi dobrote, ki izključuje prvega, torej slavo

O dobrodelnosti

posameznika, lastnega zadovoljstva in njegovo hedonistično ukvarjanje s samim seboj, namesto tega se je treba s svojim bistvom zavzeti za drugega in ga postaviti na prvo mesto, pred samega sebe. Vse pogostejše je tako mišljeno eno, rezultat pa je včasih popolnoma v nasprotju z njihovimi prvotnimi nameni, saj ideja dobrega postane orodje manipulacije in ne prvotnega cilja. Resnično dobro delo se odraža le s konkretnimi rezultati, z videzom dobrega, pa se zadovolji le malokdo. Posledice so vse pogostejše vidne v odzivih zlorabljenih, prizadetih, v čigavem imenu je bilo »to dobro« tudi storjeno. Prav je, da se na tem mestu spomnimo besed pred 40 leti umorjenega Johna F. Kennedyja, ki je poudaril, da moralne vrednote ne poznajo nobenih meja, tako geografskih kot časovnih. Pri dobrodelnosti se je treba odzvati na klic, ki nas pokliče k sebi, da bi potem prevzeli odgovornost do sočloveka, katerega lahko ogovorimo le prek skrbi do lastne biti. Duh kapitalizma, ki v zadnjem času navdušuje slovenske dobrotnike, izhaja iz znanega ljudskega pregovora o »dobroti kot siroti«, tradicionalnim krščanskim vrednotam o dobrem in slabem se rok trajanja na Slovenskem počasi izteka, v zadnjih trinajstih letih smo se navzeli vrednote kapitala, ki ga postavlja v ospredje marsikateri »dobrodelnež«, v prihodnje pa bomo prevzeli sveže evropske vrednote, ki bodo marsikaterega dobrodelneža prisilile, da začne premišljevali o bistvu, torej o ideji dobrega kot takega.

O čem bi se pogovarjal s človekom, kakršen je Rudi? Skozi življenje so ga ob istem času peljale raznolike poti – ena zanimivejša od druge. Se pogovarjati o obdobju, ko je kot sourednik študentskega glasila Bruc v zgodnjih šestdesetih letih prejšnjega stoletja do dna razburkal politično in sploh življenje v zaspanem mestu, o veselih in žalostnih prigodah sodnika v »lškarski« metropoli, o njegovi tretji knjigi aforizmov ali o čem tretjem?

Človek bi rekel, da je v njem še vedno ostalo nekaj sodnika, saj je med pogovorom kdaj pa kdaj naročil – kot da govori svoji strojepiski – tako nekako: »Piši! Dvopičje, ko sem diplomiral, vejica, sem hotel biti sodnik v Murski Soboti, pika.« V zvezi s pogovorom je tudi rekel: »Bolj me boš pritisnil, več boš dobil od mene.« Kot da bi bil jaz stiskalnica, on pa grozdje ...

Naneslo je, da je ob naju sedela njegova sopotnica Katica, kar je bilo na sploh dobro. Iz Diane nama je v Zvezdo, kjer sva sedela, prinesla kremne rezine, vmes pa še pomagala krmariti besedovanje, da naju ni preveč zaneslo samo na eno pot ali v eno obdobje ...

Z našimi napakami je kakor z ustnim zadahom – svojega ne zaznavamo!

Rudi Ringbauer. Diplomiral v Ljubljani leta 1965. Zaradi urednikovanja in pisanja v študentskem glasilu Bruc, ki je bil ob izidu zaplenjen, ga v Soboti nihče ni upal, smel ali hotel zaposliti. Imel je srečo, da je nastopil pripravništvo v takrat eni najbolj znanih odvetniških pisarn v Sloveniji, pri Aličih na Ptuj. Tam je leta 1968, ko je opravil strokovni izpit, postal sodnik. Tam se je leta 1991 upokojil. Prevode pesmi Spominčice in Akacijeva pot je napisal in pel v času, ko Vladekov oče sploh še ni kupil »čarne« kitare ...

Saj nikomur v življenju ni z rožicami posuto.

Seveda, tudi meni ni bilo. Leta 1931 sem se v Soboti rodil vdovi, priložnostni perici po poklicu. Ko mi je bilo trinajst let, je umrla. V oskrbo me je vzela deset let starejša sestra Irma. Njen mož, ključavničarski mojster v Lendavski ulici, me je pozneje vzel v uk, čeprav kakšnih posebni ročnih spretnosti nisem imel.

Leta 1948 sem v Mariboru šolanje končal – z odliko. Postal sem ključavničarski pomočnik. Upravi šole sem moral biti všeč, saj so me takoj zaposlili kot inštruktorja praktičnega pouka. Očitno se mi je takrat zdelo, da tako in takšen v življenju ne bom daleč prilezel, zato sem se vpisal na Delavski tehnikum. To šolanje sem končal ob delu, vendar ne takoj, saj sem vmes moral na služenje vojaškega roka. Po vojaščini sem se zaposlil na vajenski šoli v Soboti, se vmes vpisal na tehniško srednjo šolo in jo leta 1955 končal v Ljubljani kot redni dijak. Do leta 1959 sem ponovno poučeval na soboški vajenski šoli. Usoda ali kaj drugega je hotelo, da sem delo opustil in odšel v Ljubljano na študij prava.

Vmes je bilo še eno obdobje ali dogodek, ko bi ti usoda ali kaj drugega skorajda močno spremenilo tok življenja.

To sta bila Bruc in brucovanje v Radencih leta 1963. Zgodba je dokaj znana. Uredniki tega časopisa ljubljanskih študentov iz Prekmurja – izšel je vsako leto ob brucovanju – smo tokrat bili Branko Šomen, pokojni novinar Feri Žerdin in jaz. Bruc se je leta nazaj ponašal, kljub svinčenim časom, s kritično-satirično vsebino, zato smo mislili, da bo tudi tokrat minilo brez posledic. Morda bi bilo tako, če se ob vsem drugem ne bi spravili tudi na do takrat nedotakljivega – na Tita in njegovo razkošno življenje. Posledice so znane. Tudi nekateri nič krivi so takrat imeli priliko občutiti

jezo sistema. Sam sem takoj izgubil štipendijo. Poleti smo se znašli še na sodišču. Vsi trije uredniku smo bili obsojeni, vendar le na pogojne kazni. Pečat z vsemi posledicami nas je še dolgo spremljal.

Česa te je izučila ta takrat grenka izkušnja?

V vseh možnih oblikah in odnosih se je takrat potrdil ljudski izrek: V stiski spoznaš prijatelja. Na široko tega takratnega spoznanja ne bi razpredal.

Končno pa je imel Bruc še eno vlogo, lahko bi rekli, da pomembno in pozitivno, če že ne spet usodno.

Res je. V njem sem začel objavljati svoje prve literarne prispevke. S pomočjo njega sem ugotovil, da imam žilico za satirično pisanje. Začetki so bili sicer skromni, pa vendar. V usodnem Brucu se je moja pisana beseda že precej poznala. V Brucu sem objavil tudi svoje prve aforizme.

Se morda kakšnega spomniš?

Ne vem, ali je bil ravno prvi, a med prvimi petimi objavljenimi je bil vsekakor:

»Če hočete vedeti, kako je s svobodo govora v kakšni deželi, ne brskajte po njeni ustavi, temveč poglejte v njene zapore.«

Takrat niti slučajno nisem pomislil, da bodo aforizmi igrali tako pomembno vlogo v mojem življenju.

Pet za pokušino:

- Tisti, ki po nepotrebnem drezajo v našo bolečino, so čisto hudobnejši kot tisti, ki so nam bolečino prizadejali.
- Vedno manj časa si odtrgamo drug za drugega in s tem še bolj siromašimo življenje, ki nam že samo po sebi tako in tako ni naklonjeno.
- Nikar ne kritizirajte, če niste trdno prepričani, da bodo vaše besede obrodile sadove.
- Sto dobrih znancev takoj zamenjam za enega samega dobrega prijatelja.
- Če bi Jezus resnično delal čudeže, bi o njem prav gotovo pisali tudi sodobniki.

Brali smo jih tudi v Delu.

Prvega so mi objavili na moj rojstni dan, 19. februarja 1986, v rubriki Iskrice na zadnji strani. Ko sem svoj aforizem prvič prebral v časopisu, sem vedel, da sem na pravi poti. Včasih so bili objavljeni skupaj s svetovnimi filozofi, misleci, pisatelji, politiki. Rudi Ringbauer, nad njim ali pod njim La Rochefoucauld, ali Émile Zola, ali Aleksander Solženicin, ali Karel Čapek, ali Duško Radović ali ... Lepo je slišati, mar ne? Dolgo obdobje sem jih objavljajal in sem na to tudi ponosen.

Dve knjigi že na policah, ena v tiskarni pred izidom. To vsekakor niso mačje solze. Kakšna je bila pot do njih?

Veliko let sem potreboval, da sem se opogumil za snovanje prve knjige. Poimenoval sem jo Božje resnice. Če me spomin ne vara, sem začel aforizme zapisovati leta 1960. Zapisal sem jih, nisem pa takrat razmišljal, da bi jih kdaj kje objavil. Do leta 1983 nisem objavil nobenega aforizma, če ne štejem tistih poskusov v Brucu. Imel sem jih pa nekaj več kot sto. Torej sto aforizmov v triindvajsetih letih. Tega leta pa se mi je odprlo in aforizmi so začeli kar vreti iz mene. Samo v tem letu sem jih napisal več kot osemdeset. Iz leta v leto so se kar rojevali in leta 1993 jih je bilo že toliko, da se mi ni bilo težko odločiti, da jih izdam v knjižni obliki. Zbirko sem poimenoval Božje resnice. Knjiga je vzbudila precejšnje zanimanje in zanjo sem dobil nemalo laskavih ocen. Do druge knjige potem ni bilo daleč. Preproste resnice so izšle leta 2000. Tudi ta knjiga je bila lepo sprejeta.

Prvo knjigo si posvetil sestri Irm. Drugo vsem, ki te imajo radi. Komu posvečaš Gole resnice?

Gole resnice so tik pred izidom. Če ne bo prišlo vmes kaj nepričakovanega, bom »tretjega otroka rodil« še pred izidom tega pogovora. Tretjo zbirko aforizmov sem posvetil vsem, ki cenijo aforizme. V decembru jo bom predstavil na Ptuj, januarja prihodnje leto pa, upam, da v Soboti, med prijatelji.

Joseph Maria R.

Nataša Juhnov

Velika TRIPENKETA

Šest Pomurk in Pomurcev smo tokrat mučili z naslednjimi vprašanji:

1. Izvoljeni ste za evropsko poslanko (poslanca), znano pa je, da EU pomaga predvsem regijam. Kaj bi najprej napravili za Pomurje?
2. Prihajajo trije darežljivi možje (Miklavž, Jezušček, dedek Mraz). Seveda pričakujejo tudi vašo finančno pomoč – koliko boste odrinili iz družinskega proračuna in za kaj?
3. 24 ur bo pri vas na obisku Arnold Schwarzenegger. Kako ga boste izkoristili?

Vlasta Grabar, dr. med. spec

zasebna zdravnica, Murska Sobota

1. Pomurje potrebuje dejavnosti, ki bi mlade strokovnjake obdržale doma in privabile sem še tuje. Prizadevala bi si za vzpostavitev projektov, ki ne bi posegali v okolje, kakršno pri nas še imamo. Čimprej bi poskušala pridobiti sredstva za ureditev infrastrukture, opremo zdravstvenih zavodov ter izgradnjo več objektov socialnega skrbstva in finančno podporo dobrim projektom nadaljnjega razvoja. S pomočjo strokovnjakov bi poiskala temeljne razlike med našo in razvitimi evropskimi regijami ter zahtevala vzpostavitev postopkov, da se te razlike v čim krajšem času odpravijo. V Pomurju pa bi si prizadevala za vzpostavitev boljših odnosov med ljudmi, za uveljavitev vrednot, da bi znali ceniti drug drugega in podpirati uspešne med nami. Mislim, da so marsikdaj nestrpnost, zavist in togo vztrajanje pri lastnih stališčih vzrok, da smo taki, kot smo.
2. Ob vsakem prazniku mi je veliko pomembnejše samo praznovanje, podoživljanje pomena praznika samega in možnost, z najdražjimi preživeti več časa. Darila so sicer prijetna, izgubi pa vsak praznik svoj pomen, ko se osredotočimo na sprejemanje darov. Večjih finančnih izdatkov ne načrtujem, najbližjim le darilce pozornosti ob božiču, za moje bolnike v ambulantni pa že vem, da jim več pomenita prijazna beseda in toplo voščilo tudi ob takih praznikih. V mrzličnosti iskanja primernih daril, ki se približuje, pa bi vsem rada sporočila, da naj ob vsakem darilu poskušajo darovati svojim dragim še vsaj dan, drugačen od drugih. Dan, ko bodo prijazni, blagi in dovezni za svoje najdražje. Da bodo vsaj za praznik preživeli miren dan v posebnem sožitju vse družine in se skupaj spomnili, kaj praznujemo.
3. Osebnostno bi od gospoda Schwarzeneggerja rada izvedela več o njegovi vztrajnosti na poti do zastavljenih ciljev. Nekaj ur bi zagotovo izkoristila za pogovor z njim. Peljala bi ga na ogled zdravstvenih ustanov in poskušala doseči vzpostavitev pomoči kalifornijskih strokovnjakov na projektih, kjer najbolj potrebujemo več sredstev, kot so nova porodnišnica, urgentna medicina, zdravstveni dom. Poskušala bi organizirati srečanje z gospodarstveniki in politiki Pomurja, da bi poiskali možnosti za več gospodarskega sodelovanja s kalifornijsko ekonomijo. Del popoldneva pa bi namenila srečanju z mojim mladimi pacienti, ki bi jim kot igralec zagotovo popestril dan. Najbrž bi ostalo tudi kaj časa za prijetno večerjo z mojo družino v eni od dobrih pomurskih gostiln.

Ladislav Solarič

Ravnatelj Dvojezične OŠ Dobrovnik

1. Marsikaj: - cestne povezave od meje proti središču države; - uredil bi kanalizacijo in čistilne naprave (brez prispevkov Pomurcev); - informacijsko-komunikacijsko povezavo enakomerno po vsej državi (optična povezava ali vsaj ADSL); - omogočiti vsem otrokom enake možnosti za šolanje.
2. Glede na to, da smo v družini vzgojeni tako, da smo veseli skromnih daril, bi bil prispevek 1000,00 SIT za Miklavža, 1000,00 SIT za Jezuščka in 1000,00 SIT za dedka Mraza. Poleg tega bi jih povabili na toplo, jim ponudil dobro pijačo in domačo hrano in ob prijetnem pogovoru poslal lepe pozdrave in tople objeme vsem ljudem, predvsem pa otrokom, ki so potrebni družinske toplote.
3. Poslal bi ga v gozd z otroki in kot dober poznavalec narave bi Arnold izvedel en prečudovit naravoslovni dan brez nasilja.

Janez Kovač

predsednik Društva upokojencev Murska Sobota

1. Moje osnovno vodilo kot evropskega poslanca bi bila skrb, kako obdržati kontinuiteto poslanca. Dober vzor načina dela so mi pomurski poslanci v državnem zboru, ki (ni)so kimavci strankarskih politik, ampak jim je osnovno načelo dela skrb za razvoj pomurske regije. Eden od mnogih očitnih dokazov za to trditev je njihova velika skrb za izgradnjo avtocestne povezave, ki jo bomo dobili do leta 2014, kar bo njihov prispevek k obvladovanju razvojnih izzivov. V evropskem parlamentu bi

nagovarjal druge poslance za oblikovanje štipendijskega sklada za manj razvite regije v EU.

2. Ob statističnem porastu plač za 7,5 % pričakujem enak porast pokojnin. Celotno povišanje pokojnine bom namenil za nakup daril. Ne vem, kateremu od darežljivih mož naj se za to povišanje zahvalim.
3. Kalifornijskega guvernerja bi ob obisku pogostil v Termah 3000, ga popeljal na obisk v njegov rojstni kraj v sosednjo Avstrijo in ga predstavil pomurskim politikom in gospodarstvenikom, da jih pouči, kako se zmaguje in kako si lahko uspešen na različnih področjih.

Jožef Grabar

gostilna K rotundi, Selo, Goričko

1. Kot je znano, je v Pomurju največje zlo pomanjkanje zdrave pitne vode na več območjih. Torej to bi bilo prvo. Nato bi res pomagal malemu gospodarstvu in obrtnikom, tako kot to piše v strategiji razvoja, vendar je pri tej kategoriji podjetništva opazna razlika v razdeljevanju sredstev. Resno pa bi razmislil tudi o načinu pomoči ali subvencij kmetijstvu, saj je trenutno le-to obsedeno le z dopolnilno dejavnostjo – verjetno zaradi volilnega zaledja.
2. Vsekakor so to možje, ki že po tradiciji nekaj morajo podariti – vprašanje pa je, ali so tukaj res pomembne vsote denarja ali pa lepi družinski in rodbinski običaji? Torej se tu o nekih večjih izdatkih iz lastnega proračuna ne da kar tako govoriti.
3. No, ta avstrijski Američan je dosegel gotovo veliko filmsko popularnost in to mu je gotovo pomagalo tudi do političnega vrha v Kaliforniji. Izkoristil bi njegove režiserske sposobnosti, da bi posnel film o Pomurju in Sloveniji, s katerim bi pokazal svetu, kako se v politiki ne sme delati.

Cvetka Sreš

direktorica Območne službe Zavoda RS za zaposlovanje, iz Radenec

1. Prodala bi jim pravljico o Pomurju: »Pomurje je krasna pokrajina v Sloveniji, ki jo v Evropi zelo dobro poznajo. To je pokrajina, kjer so možnosti za razvoj neomejene: Goričko ponuja neizmerne priložnosti za turizem, zdrava pridelava hrane, rekreacijo, v pokrajini so termalni in mineralni vrelci. Treba se je le odločiti, kam se boste odpravili – odvisno od tega, kakšne družbe in »obdelave« si želite. Del pokrajine, ki leži med Hrvaško in Madžarsko in je posebej zaščiten, čuva ga Hadik v cerkvi Svete trojice, vas čaka odprtih rok. In potem Ljutomer z okolico in Radgona – ne samo da imajo najboljšo vino in šampanjec, našli boste še ogromno skritih zakladov. Pa ne samo to, to je pokrajina, ki natančno ve, kaj hoče, ki ima sposobne in iznajdljive ljudi. Imamo program razvoja, ki smo ga sprejeli na referendumu, za tem programom stoji sleherni prebivalec pokrajine. Idej nam nikdar ne zmanjka.« Potem, potem... bi določila uradne ure v svoji poslanski pisarni v Bruslju in se pogajala z investitorji, imela bi možnost, da bi izbrala le najboljše!
2. Vseh teh dobrih, darežljivih mož se vsako leto zelo razveselim, posebej še Božiča, ko se že več let zbiramo vsi domači, mama in sestre z družinami, vsako leto pri drugi družini... Priprave na ta večer trajajo kar nekaj časa. Seveda se tudi medsebojno obdarujemo – vsak vsakega. Velja pa pravilo, da se odrasli lahko obdarujemo le z darili, ki smo jih sami naredili ali pridelali. Tako so med darili domači kis, doma pečeni keksi, pletene rokavice, nogavice, posušene gobe in sadje... Otroke – manjše in velike – obdarujemo z darili, ki jih kupimo, toda tudi tu je postavljen zgornji limit. V teh dneh ni merilo kvalitete denar – vrednota je čas, ki smo ga sposobni preživeti skupaj.
3. Arnold Schwarzenegger ni moj tip moškega, torej bi ga izkoristila nekoliko drugače. Ima dobre mišice, ki so uporabne tudi za kaj drugega kot za razkazovanje. »Izkoristila« bi ga za promocijo nekaterih poklicev s programu 10.000 – bil bi krasen zidar, tesar, krovec, natak, strojnik ..., ki bi se prešerno smejal s plakatov in mladino vabil v šole.

Goran Šoster

direktor Prleške razvojne agencije, Ljutomer

1. Ko bi mi uspelo postati evropski poslanec, ki zastopa Slovenijo, bi moral po nastopu novega delovnega mesta najprej na bolniški dopust zaradi obrabljenih komolcev. Po okrevanju bi se lotil lobiranja pri kolegi in prepričevanja evropskih komisarjev, da smo napisali v Pomurju zelo konsistenten program. Za njegovo uresničitev potrebujemo »le« milijardo evrov. Ko jo

porabimo, bo Pomurje ena najrazvitejših evropskih regij.

2. Glede na izčrpanost družinskega proračuna zaradi obnavljanja kmetije, na kateri živimo, bomo vsi skupaj prosili darežljive možje, naj bodo prizanesljivi do očka in mamice. Zadovaljili se bomo s skromnimi darili, takimi »za dušo«.
3. Promociji Slovenije v svetu bi dal prednost. V sproščnem enodnevnem izletu bi mu pokazal lepote naše dežele, pri čemer bi dal poudarek neizumetničeni in pristni vzhodni Sloveniji. Ker je postal Švarci ena pomembnejših političnih figur, bi omogočil tudi našim politikom, da se slikajo z njim v prihodnjem Krajinskem parku Mura – seveda, če obljubijo, da bodo zagotovili denar za solidno življenje njegovih prebivalcev. Vsem radovednim otrokom pa bi omogočil, da potipajo njegove mišice...

»Ne odnašaj prehitro, Mura, mojih dni,
obrne, obrni še kamen al' dva, al' tri.«

(Vlado Kreslin)

40.

obletnica mature

Minila so štiri desetletja, odkar smo se na valeti poslovili in ubrali vsak svojo pot, ki nas je kot mlade učitelje zanesla v različne kraje naše lepe Slovenije. Seveda nas je največ ostalo v Pomurju. Ta začetek nikomur ni bil lahek, čeprav smo bili mladi, zdravi, polni optimizma in pedagoškega erosa.

Fotografija izpred 40 let, maturanti učiteljskega šolskega leta 1962/63, (od leve proti desni) v 1. vrsti (sedijo): profesorji Miljenko Kaljevič, Vera Doma, Davorin Babič, Zlata Voroš, ravnatelj Ivo Švarc, razredničarka Milena Tomažej, Silva Hradil, Romana Jazbec, Vladimir Močan; 2. vrsta: Berta Bohinec, Marta Rengeo, Anica Koren, Majda Ekart, Zora Šparaš, Justina Števančec, Metka Fras, Anica Tratnjek, Amalija Temlin, Mira Herman, Helena Knous; 3. vrsta: Olga Šeruga, Otilija Gider, Terezija Žunič, Lidija Maček, Marijana Hari, Ervin Žnidarič, Marija Balažic, Greta Prelog, Ivan Hirci, Ema Stanjko; 4. vrsta: Erika Merčnik, Alojz Flegar, Štefan Fličar, Ivan Marič, Slava Gomboc, Štefan Cigut, Jože Kuhar. Na fotografiji manjkajo: Julka Taljan, Lojzka Potočnik, Mija Štukelj, Vera Jerebic.

Na vsako srečanje pa smo prihajali zrelejši, z novimi poklicnimi in življenjskimi izkušnjami. Praznovali smo vse obletnice, 35. pred petimi leti, ko se nas je večina tudi upokojila. In na letošnjo smo prišli veseli in radostni, neobremenjeni s poklicnimi dolžnostmi, s petletnim statusom upokojenca.

Zbralo se nas je 22 in pogrešali smo vse, ki se niso odzvali našemu vabilu. Na naših prsih so bile pripete čudovite rožice, ki jih je prijazno nakvačkala naša kolegica Metka. Ostale nam bodo v trajen spomin na naše prijetno druženje. Seveda ni šlo brez slavnostne Gaudeamus igitur, ki je zadonela skoraj tako kot pred štirimi desetletji. Spomnili pa smo se vseh preminulih sošolcev in profesorjev in se jim poklonili z enominutnim molkom.

Skoraj vseh naših srečanj se je udeležila tudi naša razredničarka Milena. Ker zaradi zdravstvenih težav na tem ni bila, nam je poslala prijazno pismo. In delček tega pisma je tu: »Vsem želim, da bi kot upokojenci začutili tisto ljubezen, ki vas bo modro in varno vodila skozi zadnje življenjsko obdobje. V mislih bom z vami nazdravila za zdravje, srečo in zadovoljstvo vseh, ki se imamo radi – vaša Milena.«

Obujali smo spomine na naše srednješolsko obdobje in izbrskali iz pozabe marsikatero zanimivost. Vsa štiri leta smo bili pisana družina mladit in nadobudnih mladenk in mladeničev, ki so prihajali v Mursko Soboto z obeh bregov Mure (bili smo sami vozači), in prav gotovo nas je povezovala prleška in prekmurska govorica. Vedno smo bili pripravljeni na akcijo in marsikatero smo tudi uspičili. Čeprav nas je bilo v razredu več kot trideset, smo vedno trdno držali skupaj. To nam je marsikdo zavidal. Nasmejali smo se že pozabljenim dogodivščinam iz šolskih klopi in izletov.

Naše druženje je hitro minevalo ob pesmi in smehu in toplo nam je bilo pri srcu. Vsak od nas je odšel na svoj dom s prijetnimi občutki in z željo, da se kmalu spet srečamo! In to bo že drugo leto, v mesecu maju, ko se bomo popeljali na potepanje na Primorsko. Organizacija izleta je zaupana Berti, ki nam bo razkazala lepote in zanimivosti pokrajine, kjer je našla svoj drugi dom.

Skupinska fotografija v gostilni Rajh v Bakovcih, kjer smo se srečali ob naši 40. obletnici.

Marija Zver

Jure Zauneker

Ledava in poplava v M. Soboti 12. 11. 1925

Nekateri ljudje se gotovo še spomnijo, da je v preteklosti velik del ravninskega Prekmurja poplavljal Ledava s svojimi pritoki. Ta spomin je mogoče v zadnjih 20 letih zbledel, saj so se spremenile tudi podnebne razmere, ki se kažejo v pomanjkanju padavin na celotnem povodju Ledave oz. v SV Sloveniji, in s tem tudi pretoki Ledave.

Kdo se še spomni, kdaj je bila Ledava polna do roba in je bil poln

tudi mlina na Ledavi. Danes verjetno zelo malo ljudi ve, da je bilo nekoč samo na Ledavi 50-60 mlinov, veliko več pa jih je bilo še na njenih pritokih po Goričkem?

Znano je bilo, da je bila na celotnem Ogrskem velika nevarnost poplav in je država sistemsko izgrajevala neko državno upravno vodno infrastrukturo.

tudi razbremenilni kanal med M. Soboto in Dokležovjem?

Verjetno bi bilo treba pobrskati po spominu in ugotoviti, da se je to zgodilo po obilnejšem in daljšem času trajajočem deževju v letu 1998. Kaj pa prej, pred petdesetimi ali več leti?

Tu naš spomin že odpove, ker se ljudje rajši spominjajo lepših dogodkov kot poplav, ki povzročijo v zelo kratkem času veliko materialno škodo, čeprav je tudi človek posredno kriv, da se to dogaja, ker se je v zgodovini zmeraj poseljeval ob rekah in vodi.

Vsa velika mesta v svetu in tudi pri nas so nastala ob potokih in rekah in tako ni naključje, da sta ob Ledavi tudi mesti M. Sobota in Lendava ter mnoge vasi.

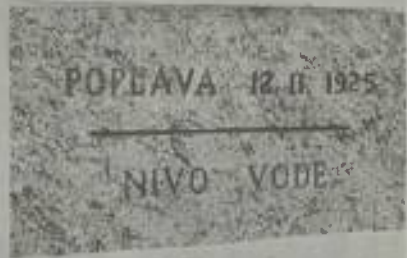
Da je Ledava s svojimi pritoki zelo ogrožala bližnja in daljna naselja, je razvidno tudi iz specialne karte nekdanje monarhije »Die Josephinische Landesaufnahme« iz leta 1784 za Ogrsko, iz katere je razvidno, da so določena naselja, ki so bila takrat še vrisana, »izgnila ali se premaknila«, kar je verjetno povezano tudi s poplavno ogroženostjo. Na karti so vidni

V ta namen je bila v Lendavi ustanovljena Vodna zadruga, ki naj bi reševala vodnogospodarsko problematiko (poplave naseljenih površin) na površini približno 7800 ha Zalske županije tako pri planiranju, izgradnji kot vzdrževanju grajenih objektov. Po budniki za ustanovitev zadruge so bili predvsem veleposestniki, npr. Pal Esterhazy in Agoston Zichy. Po izdelavi potrebnih projektov za regulacije potokov in osuševanje površin je bilo zadruzi končno 31. 10. 1907 izdana koncesija. Stem aktom je podžupan Zalske županije Csertan Karoly zadruzi določil obseg dela pri razširitvi korita Ledave in vsakoletna vzdrževalna dela na potokih Ledava (od Ivanec dalje), Krka, na Kobiljanskem potoku, Bukovnici, Libenici, Črncu, Lipnici, Bogojinskem potoku in še nekaj manjših pritokih. Če danes pogledamo zemljevid Pomurja in se osredotočimo na vodotoke, bomo ugotovili, da so »ravni«, kar je znak, da jih je človek reguliral (nobena stvar v naravi ni ravna), in to že pred I. svetovno vojno (npr. Črnc). Vodna zadruga, katere prvi predsednik je bil dr. Josip Haler,

je delovala po razpadu Avstro-Ogrske še vse do leta 1946.

Poleg Mure, ki je med obema svetovnima vojnama skoraj vsako leto poplavljal obmurske vasi na levem in desnem bregu, so naselja poplavljal tudi njeni pritoki.

Tako je Ledava s Kučnico 12. 11. 1925 poplavljal celotno Mursko Soboto do višine najmanj 1,20 m, kar je razvidno s table z vrisano gladino poplavne vode na stavbi fasade NLB banke (nekdanji ho-

Jože Novak

FOTO Arhiv in Lado Klar

tel Central) v središču mesta.

Glede na poplavo v mestu M. Sobota (razvidna je iz slik), ki je bila pred 79 leti, bi rad opozoril, da bo kljub že zgrajenim objektom treba zagotoviti nad mestom M. Sobota ob Ledavi neko retenzijsko površino oz. suhi zadrževalnik za primer velikih in daljših trajajočih padavin, saj se kljub današnjemu sušnemu obdobju lahko »zgodijo poplave« kot tista iz leta 1925.

Z osuševanjem kmetijskih zemljišč in izgradnjo melioracijskih jarkov na območju Ledave se je čas koncentracije odtoka zelo zmanjšal, kar pomeni visoko konico vodnega vala oz., poenostavljeno rečeno, voda s kmetijskih površin, kjer je nekoč stala oz. odtekala dan ali dva, danes odteče v nekaj urah. To pa pomeni, da je treba za odtok vode ob obilnem deževju zagotoviti velik prečni profil korita Ledave, ki pa je večino leta skoraj prazen. Takšna rešitev je predvsem v vzdrževanju nam smislu sorazmerno draga in zahteva velika finančna sredstva, če samo pogledamo prečni profil Ledave, ki je večinoma v nasipih na odseku od Domajinec do Krke.

Naše živalsko bogastvo

Martinček

Mag. Valika Kuštor

(*Lacerta agilis*)

Hans Teufl

Pa naj še kdo reče, da plazilci niso simpatični!

Ta odlični portret martinčka nam razkriva marsikaj, česar v naravi ne bi niti približno videli, saj se žival pred človekom bliskovito umakne. Tukaj pa lahko dobro vidimo roževinaste luske, ki so pri plazilcih pomemben določevalni znak, vidimo, kako je sestavljen barvni vzorec, ki ponekod spominja na mozaik, in končno, kako martinček je namreč lahko hitro plen večjih živali, zato mora biti zelo oprezen. Je pa martinček tudi sam plenilec, zato preži na priložnost, da kaj ujame (npr. kakšnega črva, žuželko ali pajka).

Poleg lova je martinčkovo priljubljeno početje tudi sončenje. Zjutraj ali dopoldne in pozno popoldne se povzpne na kak drevesni panj ali kamen, kjer uživa v sončni kopeli, opoldne, ko je vroče, pa se umakne v senco. Samček obvladuje teritorij, ki meri 18 m², samička pa 9 m². Ponavadi se držita istega teritorija vse življenje, zlasti če je v ugodnem okolju, kakor je npr. odprta gozdno-stepska pokrajina z ilovnatimi ali kamnitimi tlemi.

V mrzlih nočeh martinček otrpne, prav tako otrpne tudi pozimi, ko zarit v tleh preždi kar pet do sedem mesecev in pri tem skoraj nič ne shujša! Marca ali aprila, ko pride na površje, zimsko negibnost takoj nadoknadi, saj se začne kmalu pariti. V tem času samec po bokih pozeleni in ognjevit brani svoj teritorij. Vsiljivega tekmeča po potrebi zgrabi z zobmi za glavo in ga stresa tako močno, da mu ostanejo bojne brazgotine.

Samica je vseskozi nevpadljivo rjava. Deset dni po oploditvi odloži v zemljo kakih 6 pergamentastih jajčec, iz katerih se od sredine avgusta do septembra izležejo mladiči. Martinčki živijo v naravi redko več kot šest let, zlasti samčki, ki so opaznejši, v terariju pa lahko doživijo 12 let. V dolžino zrastejo približno 20 cm (skupaj z repom), njihova povprečna telesna temperatura pa je v aktivnem stanju 31 do 32 °C.

Imajo pa martinčki, tako kot vsi kuščarji, zanimivo in zelo koristno anatomsko prilagoditev. Če namreč kak nepridiprav martinček zgrabi za rep, lahko martinček rep odvrže (avtomotomija). In medtem ko plenilec drži rep, jo martinček brez repa, vendar s celo kožo, briše na varno. Rep se mu seveda sčasoma obnovi.

Martinček je razširjen v pasu zmerne celinskega podnebja od srednje Evrope do severozahodne Kitajske. Na tako velikem arealu (območju razširjenosti) se seveda najdejo zelo raznoliki barvni in vzorčni različki; na Švedskem npr. je velik del populacije martinčkov črn.

Še nekaj o martinčkovem sorodstvu

Martinček je predstavnik plazilcev (Reptilia), ki jih je danes na Zemlji ostalo le še 6600 vrst od vse množice, ki je v srednjem zemeljskem veku kraljevala našemu planetu. V Sloveniji pa je vseh plazilcev (želv, kuščaric in kač) komaj 22 vrst in še te žal vse redkeje vidimo!

Zaradi nestalne telesne temperature, ki je odvisna od okolja, so plazilci tako kot dvoživke v hladnejših geografskih širinah vse redkejši. Najdalj v hladna območja sežejo živoročne vrste, kot je npr. živoročna kuščarica (*Lacerta vivipara*), ki živi tudi pri nas. So se pa plazilci v primerjavi z dvoživkami že popolnoma osvobodili odvisnosti od vodnega okolja. Prav vsi odlagajo jajca na kopnem, tudi tisti, ki so naknadno prešli v vodo (nekateri želve, kače itd.).

Ogroženost martinčka

K nam seže martinček le z jugozahodnim robom areala, tako da ga najdemo v glavnem le v vzhodni Sloveniji. Kot vsi plazilci v Sloveniji je tudi martinček zavarovan z zakonom, poleg tega pa vključen v rdeči seznam kot prizadeta vrsta (E). Po mednarodni Bernski konvenciji je martinček strogo zavarovana vrsta, vključena v Dodatek II. Slovnica: - Skef B. et al., 2003. **Živalstvo Slovenije**. TZS, Ljubljana. 664 str., - <http://herpetofauna.at/reptilien/>; - <http://pina.soros.si/shs/>

Saga o »dinastiji« Zverovih

Spomin na Jožefa in Verono ohranjajo ne le otroci, ampak tudi vnuki in pravnuki – Vsakoletno organizirano druženje bratrancev in sestričen

Rodbinske vezi iz Varoša (Turnišča)

Pisalo se je leto 1928, ko je enaindvajsetletni čevljarški mojster Jožef Zver, po domače Čontalov, iz Turnišča pripeljal na svoj dom v zgornjem delu vasi komaj osemnajst let staro ženo Verono iz dolnjega dela Turnišča. Ne le da sta bila oba iz istega kraja, ampak oba sta imela enak priimek, torej Zver, zato mladoporočenki ni bilo treba prevzeti moževega priimka, kot je bilo tedaj menda obvezno. Kako je sedaj, vemo: mogoče so različne kombinacije.

Zverovima je bog dal enajst otrok: sedem sinov in štiri hčerke. Rodili so se v obdobju dvajsetih let: 1931. Emerik, 1933. Marija, 1935. Antonija, 1936. Štefan, 1939. Jožef, 1941. Ivan, 1943. Helena, 1946. Alojz, 1948. Ciril, 1949. Katarina, 1951. Stanislav. Prvi otrok se je rodil, ko je bila mati stara enaindvajset let, zadnji pa, ko je bila stara že enainštirideset let.

Zakonca Zver sta imela pethektarsko kmetijo. Še največ dohodkov pa je bilo od Jožetove čevljarške dejavnosti. Bil je namreč eden najuglednejših mojstrov, pri katerem se je izučilo veliko vajencev, pri njem pa so delali tudi čevljarški pomočniki. Bilo je to seveda v obdobjih, ko so ljudje čevlje kupovali predvsem pri vaških čevljarjih (in Varoš, Turnišče, je bil znan po njih). Seveda so čevljarji prodajali tudi po sejnih.

Uspeli v življenju in poklicih

Zverova pa nista poskrbela le za skoraj dučat otrok, ampak sta jim omogočila, da so se šolali in pridobili poklice. Najdlje se je povzpel najstarejši – Emerik, ki je postal magister veterine. Pa še druge omenimo! Marija: medicinska sestra, Antonija: delavka, Štefan: ekonomist, Jožef: zavarovalni zastopnik, Ivan: čevljarški tehnik oz. mojster, Helena: kontrolorka v TAM-u, Alojz: kmetijski tehnik, Ciril: delovodja, Katarina: šivilja, Stanislav: strojni brusilec.

Otroci, zdaj že polnoletni, pa ne le da so prišli do pokli-

Dragocen spomin: mati Verona in oče Jožef s svojimi (tudi ne več mladimi) sedmimi sinovi in štirimi hčerkami.

cev in se zaposlili, ampak so si prav vsi ustvarili družine in domove, nad čemer sta bila starša navdušena. Godilo jima je tudi, ker noben od otrok ni odšel in ostal kje daleč od doma: kar pet jih je ostalo v Turnišču, dva v Murski Soboti, dva v Mariboru in po en v Črenšovcih in Ljubljani. Domov se je poročil Jožef in za ženo vzel Marijo iz Bakovec. Postopoma sta Zverova postala dedek in babica, kajti sinovom in hčerkam (seveda pa tudi njihovim zakonskim partnerjem) so se rodili otroci. Na svet je prikukalo petindvajset vnukov. Hitro so rasi in zrasli in tudi oni so si uredili družinska gnezda in poskrbeli za naraščaj. Tako sta dobila šestindvajset pravnukov in postala pradedek in prababica.

Spomini v srcih in na fotografijah

Leta 1978 sta Zverova praznovala petdesetletnico zakona, torej zlato poroko; deset let pozneje sta slavila šestdesetletnico zakonskega stanu. Nedvomno visok jubilej, ki ga učka malo zakoncev. Na tistem sta upala, da bosta celo slavila sedemdesetletnico poroke. Tak jubilej bi bil 1998. leta, a ga je prekržala smrt. Jožef je umrl 1991. leta, žena Verona pa

Poročna fotografija iz 1928. leta: nevesta Verona je bila stara osemnajst let, ženin Jožef pa enaindvajset.

Posnetek z letošnjega srečanja bratrancev in sestričen ter njihovih družin, ki je bilo v Nemčavcih.

1998. leta. To (1998.) leto je bilo sploh žalostno za Zverovo rodbino, kajti v tem letu sta umrla tudi Ivan in Stanislav. Leto prej, 1997., pa je umrla Marija, tako da od enajstih otrok živi le še osmerica.

Pravimo, da življenje mora iti naprej, in tako je tudi v Zverovi »dinastiji«. Lepo pa je, da spomin na očeta in mater, dedka in babica ter pradedka in prababico živi. Ne spominjajo se ju le ob dnevu spomina na mrtve, ampak tudi druge dni, na primer ko potomci brskajo po albumih. V enem od njih je tudi njuna poročna fotografija, zdaj stara že petinsedemdeset let! Veliko je tudi novejših posnetkov, taka je tudi fotografija, na kateri sta Verona in Jožef z vsemi svojimi enajstimi otroki, ki tedaj tudi niso bili več mladi. Ponosno sta sedla pred nje. Bila sta srečna, ker so v življenju uspeli; oni pa so bili (in seveda so še) hvaležni za dar življenja in za vse, kar sta storila zanje, da so prišli do poklica, si ustvarili družine. Sploh sta se starša tudi že potem, ko so otroci odrasli, zelo zanimala, kako živijo, jih obiskovala in tudi z njimi delila srečo, najbrž pa tudi kako bolečino, saj človeka skozi življenje pač ne spremenjajo vselej samo lepi trenutki.

Druženje bratrancev in sestričen

Zverova iz Turnišča pa sta se vtisnila v neizbrisen spomin tudi svojim vnukom, ki so si bratrance in sestrične.

Leta 1998, ko je umrla babica Verona in se je zbrala velika Zverova rodbina, je vnučinja Majda predlagala, da se (bratrance in sestrične ter njihove družine) ne bi srečevali le na dan mrtvih, ampak bi se družili tudi poleti. Pobudo so sprejeli in tako sta Majda in mož Marjan še isto leto pripravila prvo srečanje. Na njem so tudi izžrebali organizatorja naslednjega snidenja, ki je bilo potem v Črenšovcih, naslednja pa (prav tako po žrebu) na Bukovniškem jezeru, Izoli, Mali Polani, letos pa so se sešli v Nemčavcih. Na vsakokratna srečanja je prišlo več kot štiri-deset bratrancev in sestričen ter članov njihovih družin. Vsekakor lepa navada, kajti marsikje drugje se bratrance in sestrične niti ne poznajo in ne čudi, da tu in tam to ugotovijo, ko je že prepozno (na poti je dojenček).

Organizatorja naslednjega srečanja bosta brata zobozdravstvena tehnika Dominik in Rok, sinova Jožefa in Marije, ki živita na domačiji svojih staršev oziroma dedka Jožefa in babice Verone. Organizacija srečanja je kar zahtevna reč in Dominiku bo pri tem pomagala tudi simpatična žena Vesna, sicer univ. dipl. inž. kemije, ki je zdaj že nekaj let tudi članica »dinastije« Zverovih oziroma po domače Čontalovih v Čevljarški ulici 25 v Turnišču.

Štefan L. Sobočan

Sramota

Slovenska »norišnica« pred razočaranjem

Praznina iz naslova ima dvojni pomen. Eden je v prazni in bojazljivi igri, ki jo je ukazal slovenski selektor Bojan Prašnikar v najbolj odločilnem trenutku slovenskega športa, druga pa v praznini, ki je na široko zevala na vzhodni strani stadiona med ljubljanskimi in mariborskimi navijači. Zame je ta luknja še večja sramota kot strahopetna igra reprezentance.

**Spet »nastradali«
naši navijači**

praznine

Najprej mi sploh ni bilo jasno, kdo so ti ločeni navijači, pa sem pomislil, da so hrvaški. Toda ob boljšem pogledu mi je postalo jasno, da se navijači iz Maribora in Ljubljane niti v trenutku, ko je reprezentanca najbolj potrebovala pomoč, ko je šlo za nacionalno stvar, niso mogli združiti. Še enkrat ponavljam: sramota – in zame je bila naša tekma že takrat izgubljena. Vi imejte samo vašo Ljubljano in vaš Maribor, ampak s tem vedenjem ste omalovaževali vse druge navijače, ki so prišli na tekmo iz majhnih depresivnih krajev in vasi, kjer se nič ne dogaja in kjer je bil reprezentančni nogomet dolgo čas vir veselja in upanja. In res se jih je iz avtobusov, vlakov in osebnih avtomobilov »usipalo« polno, od Dolenjcev, Primorcev, Prekmurcev, iz Grajske vasi, Zagradca, Domžal Pred tekmo na vzhodni strani je bila »norišnica« s tuljenjem, kričanjem, trobljenjem, skakanjem, objemanjem, pitjem ... kaj bi šele bilo, če bi šli na Evro ...

Policisti so opravili nalogo tako, kot se je od njih pričakovalo, čeprav so bile razlike v primerjavi z zagrebskimi varnostniki vidne. Pri nas so policisti nalogo opravljali večkrat s smehom in šaljenjem in so slovenske in hrvaške navijače pustili precej blizu druge k drugim (na lastne oči sem celo videl, kako so hrvaški navijači pred policisti preprodajali vstopnice, pa so jih okrepljeni možje v modrem samo opazovali z dobrohotno ironičnim smehljajem), medtem ko so stali v Zagrebu policisti in redarji večino časa brezizrazno kot kamen in se niso niti pogovarjali med sabo. In razlika je bila seveda v helikopterjih. V Zagrebu le-teh ni bilo, medtem ko sta v Ljubljani dva ves čas budno spremljala prizorišče. Tudi hrvaški navijači so me razočarali, ker so z metanjem bakel v slovenske navijače in fotografije spet pokazali, da so jim na prvem mestu incidenti in šele potem njihovo moštvo. Tukaj naši policisti niso reagirali tako strogo kot njihovi kolegi v Zagrebu, ki so v takem primeru takoj odpeljali katerega od naših. Na meji so cariniki zavrnil 30 pijanih Hrvatov, po tekmi pa je letelo tudi kamenje, dva hrvaška avtomobila sta končala z razbitimi šipami, nekaterim so ukradli registrske tablice, drugi navijači pa so bili zaprti zaradi objestnosti, vsega skupaj je bilo za kratek čas priprtih okrog 20 slovenskih navijačev. Slovenci so morali na žalost spet zmrzovati na stadionu, saj so ga tokrat morali prvi zopet zapustiti Hrvati.

O igri pa dovolj pove podatek, da smo komaj v 72. minuti ljubljanske tekme izvajali prvi kot na obeh srečanjih skupaj, Prašnikar pa se brani z nesmiselnimi izgovori, čeprav je že vnaprej vedel, da bo igral obrambno. Zakaj je v reprezentanco vpoklical samo dva napadalca, Hrvati pa štiri? Vrgli smo Srečka, vrgli bomo Bojana. Kdo bo novi selektor, bog ve, ampak nekdo pogumnejši že. Jaz predlagam Francija Božiča.

Tomo Koleč
J. Z.

Christopher Daruwalla in Ljubica Pevec sta se spoznala v Indiji

»Moje prvo srečanje s Slovenijo je bilo povezano s potjo med brniškim letališčem in Ljutomerom. Bila je decembrska noč in prvič v življenju sem videl sneg, kajti kljub nizkim temperaturam v New Delhiju zaradi vetra nikoli ne sneži. Bil sem poln prvih vtisov. Svet je bil zame nov, novi so bili ljudje, drugačna narava, drugačna hrana,« se spominja svojega prvega prihoda v našo deželo Christopher Daruwalla. Z ženo Ljubico sta se spoznala v Indiji, Christopher pa pravi, da jima je bilo srečanje usojeno.

Življenje

Isabela in Christopher med indijskimi lutkami

med Ljutomerom in New Delhijem

Lahko jo vzljubiš ali zasovražiš

Christopher Daruwalla in Ljubica Pevec sta se srečala v New Delhiju. Ljubica je nad Indijo navdušila asistentka na fakulteti, kjer je študirala primerjalno jezikoslovje. Naključje je nanese, da je doktor Ernest Petrič, ki je takrat postal veleposlanik v Indiji, iskal študentko, ki bi poučevala njegovo hčerko angleški jezik v New Delhiju in jo hkrati varovala. Ljubica je odšla k Petričevim na pogovor za službo in slednjo tudi dobila. V Indijo je odšla polna pričakovanj in občutij o novi deželi. »Ko človek prvič pride v Indijo, jo lahko vzljubi ali za vselej zasovraži. Jaz se v Indijo še vedno rada vračam,« nam je povedala Ljubica.

Pogledi z ene strani

New Delhi ima več kot enajst milijonov prebivalcev in še več tistih, ki prihajajo iz drugih krajev v prestolnico na delo. »Še vedno je največja težava v tem, da jim mesto ne more zagotoviti nastanitve, tako da so ti ljudje prisiljeni stanovati v zasilnih barakah ali improviziranih bivališčih. Hkrati je to tudi podoba, ki jo poleg revščine v drugih indijskih vaseh največkrat prikazujejo po televiziji. Ob tem naj dodam, da to ni celotna slika Indije. Dežela ima namreč tudi druge plati. Poleg revnih obstajajo tudi bogati. Ni malo hiš, pred katerimi vidiš najboljše avtomobile. Vendar so razlike med bogatimi in revnimi zelo velike. Veliko je tudi naravnih lepot, imajo bogato zgodovino in še bogatejšo kulturo. Kljub vsemu pa me ljudje, ko povem, da prihajam iz Indije, ob prvem srečanju vedno najprej povprašajo po indijski revščini, šele nato pride na vrsto vse drugo,« je dejal Christopher.

Kriva je usoda

Po dvanaajstih letih življenja v Sloveniji Christopher še vedno odkriva lepote naših

krajev. Vseč so mu prleške in prekmurske ravnine ter griči, prav tako pa tudi drugi kraji. Še posebej je navdušen nad Bohinjem in Blejskim jezerom. »Enkrat sem Ljubici celo omenil, da bi zgradila hišo v bližini blejskega jezera, pa ni bila preveč za to,« je povedal Christopher. Voda ima zanj še vedno svoje čare. Nekoč je bil namreč v New Delhiju tudi plavalec v indijski državni ekipi. Danes se z aktivnim plavanjem ne ukvarja več. O življenju pri nas pa pravi, da imamo Slovenci drugačen pogled na dogodke okoli sebe. V Indiji veliko stvari temelji na filozofiji življenja, ki pravi, da se je nekaj zgodilo, ker je bilo pač tako usojeno. Po drugi strani pa Indijci pravijo, da tudi če se kaj ne zgodi ali če kdo ne doseže začrtanega cilja, da je bilo to prav tako usojeno. Slovenci pa želimo obvladovati življenje, imeti takojšnje rezultate dela in hočemo pragmatično načrtovati vsak svoj korak. Christopher tudi ugotavlja, da smo ljudje v tem delu Evrope bolj zadržani, kakor so na primer Indijci, ki tudi ob prvem stiku vedno pozdravljajo z nasmehom, vsakega povprašajo, kako je ali kaj počne ali kam se odpravlja. »Vendar ste zadržani samo, dokler človeka ne spoznate bolje. Takrat se odprete in ste najprijaznejši ljudje na svetu,« je Christopher opisal pogled na Slovence.

Ekonomist, igralec, režiser, voditelj

Christopher se še pogosto vrača v Indijo, njegova potovanja med Ljutomerom in New Delhijem pa so povezana s službo. Dela kot voditelj televizijske oddaje, ki se ukvarja z avtomobilizmom in ima v slovenskem prevodu naslov Kolesa. Oddajo predvaja televizijska hiša BBC, pred nedavnim pa je dobila tudi azijsko nagrado za najboljšo televizijsko

oddajo. Sicer ima Christopher diplomiro ekonomista, ob tem pa razloži: »Najprej sem hotel biti igravec, toda starši so rekli, da za igralce ni veliko dela, brez dela pa ni zaslužka, zato sem najprej končal študij ekonomije, nato pa se odpravil v Anglijo, kjer sem študiral gledališko umetnost.« Poleg igralskega piše scenarije in režira igre tako za odrasle kot otroke. Veliko snovi jemlje iz starih indijskih zgodb, veliko besedi in iger ima korenine v vsakdanjem življenju, kjer je poudarek na varovanju okolja.

Za železnico dela milijon ljudi

»Okolje in s tem narava okoli nas sta zelo pomembna v našem življenju, zato ju moramo varovati tudi za prihodnje rodove,« je prepričan Christopher. Veliko indijske narave

Indijska kuhinja je polna zelenjave in začimb. Nekaterih v Sloveniji ni mogoče kupiti, medtem ko jih v Indiji prodajajo tudi na ulicah.

sta Ljubica in Christopher spoznala na svojem prvem skupnem potovanju po Indiji. Vožnja z vlakom v eno smer je trajala neprekinjeno 72 ur. Odpravila sta se v najbolj južni del Indije, nato pa s knjižnim vodnikom v roki prepotovala pot nazaj in spoznavala lepote dežele. V Indiji je potovanje še vedno najbolj pogost način prevoza na daljše razdalje. Indijske železnice so največje na svetu in imajo milijon zaposlenih. »Železnica je poleg zakonodajnega in poštnega sistema eden od treh pomembnih sistemov, ki so jih v Indijo pripeljali Britanci v času njihove kolonizacije,« je vedel povedati Christopher in se obenem strinjal, da je pustil britanski kolonializem v Indiji tudi nekatere pozitivne posledice.

Riž in miši

Oceno »pozitivno« daje Christopher tudi

Christopher Daruwalla je voditelj popularne televizijske oddaje, ki jo predvaja tudi BBC.

slovenski hrani. »Rad ima slovensko hrano. Njegova najljubša jed so žganci. Obožuje tudi potico,« je zaupala Ljubica. Slovenska in indijska hrana se zelo razlikujeta. Indijci uporabljajo veliko več začimb in dišav, poznajo več kot 300 vrst karija. »Slovenci pa ste zadržani pri dodajanju začimb. Dodate sol, poper, morda nekoliko paprike, in to je vse,« se je nasmehnil Christopher. Nato je opisal še dogodek ob pripravi riža: »Pri nas velja, da je zrno riža, ki je daljše in tanjšje, boljše in dražje od zrna, ki so debela in kratka. Najboljši riž, ki mu pravimo tudi kralj riža, se pri nas imenuje basmati. Njegovi vonji so za Indijce najboljše, kar lahko prihaja iz kuhinje. Ko pa sem ga pripravljaj za slovenske kolege, so ugotovili, da njihovi nosovi niso navajeni basmatijevega vonja in so sicer bolj v šali kot zares povedali, da oddaja mišji vonj. Tudi pri sladkornih uporabljamo več mlečne osnove in sladkorja, zato so naše sladice močnate in za Slovence presladke.« Christopher tako ob pripravi jedi za slovenske prijatelje indijsko kuhinjo prilagodi njihovem okusu. Včasih tudi nima druge rešitve, saj vseh sestavin za indijske jedi pri nas ni mogoče kupiti.

Velika Indija

»Morebiti bo to priložnost, da se kdo odpravi na potovanje v Indijo, da okusi tamkajšnje jedi in spozna tamkajšnje ljudi ter pokrajino. Vendar je Indija tako velika, da ob enem obisku ni mogoče videti, okusiti in občutiti vse njene lepote, spoznati kulture in zgodovine,« sta povedala Ljubica in Christopher. Oba jo bosta zagotovo še obiskala. Indijo sta že pokazala hčerki Isabeli, zdaj pa bo treba počakati še nekaj časa, da zraste Teodor, ki je najmlajši član družine Daruwala, saj je star šele nekaj mesecev.

Indijo je že spoznala tudi hčerka Isabela, ki je na fotografiji v Ljubičinem naročju.

BALTIK

Julija, ko je po Prekmurju pustošila suša, nas je ves čas vožnje po vzhodnem delu treh baltičkih držav spremljal dež. Obilne padavine ustvarjajo na ravnem površju z redkimi vzpetinami, ki dosežejo največ tristo metrov nadmorske višine, številna jezera in reke. Vode se stekajo v Baltsko morje, ki Litvo, Latvijo in Estonijo oblija po zahodni strani. Poleg morja trojico povezuje zelo podobna zgodovina, ki je pustila sledove v gospodarstvu, kulturi in jeziku. Tudi prihodnost z hkratno vključitvijo v Evropsko unijo načrtujejo skupno.

Sedanja ozemlja baltičkih držav so si v preteklosti podrejali Nemci, Poljaki, Danci, Švedi in Rusi. Kratko neodvisnost, pridobljeno po 1. svetovni vojni, so izgubile 1940. leta, ko si jih je po sporazumu s Hitlerjem prisvojila Sovjetska zveza. Vojna in sovjetska oblast sta povzročili velike demografske spremembe in množično doseljevanje slovanskega prebivalstva. Z glasnostjo in perestrojsko spodbujena nacionalna čustva so se manifestirala na izjemen način: ljudske fronte za neodvisnost so leta 1989 organizirale šeststo kilometrov dolgo človeško verigo od Vilnusa do Tallinna in zahtevale neodvisnost. Dosegle so jo leta 1991.

Redki turisti nad Baltikom niso razočarani. Narava deluje neokrnjeno, hrana je poceni, mesta diha zgodovino, med spominki pa vsaj ženske oči ne morejo mimo nakita iz jantarja, okamenele smole iglavcev, ki so ga še nedavno z mrežami pobirali iz morskih valov. Dnevni

Največja baltička država šteje 3.700.000 prebivalcev, ki zaradi zgodovinske povezanosti s Poljsko pripadajo pretežno katoliški veri. Z litasi, njihovim denarjem, se oskrbimo kar na meji, kjer carnik opravi pozoren pregled: potni list, klicanje imen, primerjanje obraza s fotografijo, dokumenti o vozilu ... Naš kombi premaguje kilometre po mokrih cestah, ki jih obdajajo drevoredi lip mimo redkih vasi, kjer je na strehah in posebnih drogih presenetljivo veliko gnezd storkelj. Kadar se za nekaj ur zjasni, se ob robu gozdov pojavijo otroci in ženske, ki ponujajo gozdne sadreže. Prizori se ponavljajo ves čas vožnje po baltičkem podeželju, zato smo stalno založeni s slastnimi borovnicami in gozdnimi jagodami.

Za dlje časa se ustavimo v kraju Druskininkai, ki se ponaša z novim termalnim kopališčem. Ženske pohitimo k stojnicam z nakitom iz jantarja, ki ga imenujejo tudi »bernstein«. Poznali so ga že antični trgovci in z njim zalagali lišpa željan mediteran. Neverjetno raznolikih barv je, uporaben pa predvsem za nakit. Branjevcu soglasno ugotovijo, da je naš jezik podoben ruskemu.

V Grutasu obiščemo ogromen muzej na prostem. Nekdanji predsednik kolhoza, ki je po politični spremembi obogatel z vloženimi gobami, je zbral spomenike komunizma iz vse Litve. Med ogledom nekaj ton težkih kipov Lenina in drugih juna-

Litva

kov nas spremljajo zanesena glasba in govori prek zvočnikov, ki so pritrjeni na stražnih stolpih. Skulpture (Leninov je najmanj trideset), ki po višini tekmujejo z drevesi, so nadčloveške in groteskne. Zanimiva domisljica, ki zelo nazorno predstavi duh tistega časa, v tukajšnji javnosti menda izziva pritrjevanje in zgražanje hkrati.

Številna jezera okrog mesta Trakai so se spletla v venec z otoki. Na enem od njih stoji znamenit grad, ki ga dolg lesen most povezuje s kopnim. Nekoč je imel vse, kar sta terjali oblast in obramba, dvizni most, ječe, topove in graščake, danes je zanimiv le za turiste.

Cesta do glavnega mesta Vilnusa pelje skozi redko naseljeno pokrajino z njivami ajde, rži in krompirja. Cvetoci travniki, veliki grmi hortenzij ob hišah in številne štorke dokazujejo, da je vode več kot dovolj, nam pa od doma sporočajo, da suša ne popušča.

Sredi Vilnusa preurejajo mogočno belo katedralo, ki so jo sovjeti spremenili v galerijo. Povsod skušajo odstraniti nevspešne sovjetske sledove in poudarjajo pomen znamenitih osebnosti iz litovske zgodovine. Mednje sodi rojak, pesnik Micki-

evič; postavili so velik kip ob cerkvi, spominsko uredili rojstno hišo ... Navduši nas muzej jantarja, kjer privlačna vodnica pojasnjuje, da je najdragocenejši svetli jantar z modrimi odtenki, temnejši je manj zlahten, posebno vrednost pa imajo kosi z vtisnjenimi žuželkami in rastlinami. Kljub bogati ponudbi je jantar drag in se za ceno ne da kaj dosti barantati. Povzpne se na mestni grič in po obliki zvonikov ugotavljamo, koliko katoliških, starokršćanskih, evangelićanskih ali židovskih cerkva ima prestolnica Litve.

Blizu mesta je med gozdovi skrit Park Evrope z nenavadnimi surrealističnimi skulpturami tujih umetnikov. Prijazna čuvajka nam v rušćini priporoča ogled in kasneje poskrbi za vodnika, ki nas pripelje do oznake geografskega centra Evrope v bližini naselja Purnuškės. Zaradi spominske fotografije se naša sedemćlanska skupina družno nasloni na kamen z napisom Europas Center.

Nadaljujemo vožnjo do nacionalnega parka Ćinućiai, ki ga odlikuje mreža jezer, bogatih z loćjem, ribami in ptici. Ustavimo se pri prvi hiši, kjer oddajajo sobe. Mlada družina nam za eno noć prepusti celo hišo. Da bi s prenoćevanjem redkih turistov (ponujajo tudi savno) kaj zaslućžili, so se sami ęez poletje preselili v garažo. Podeželjske hiše so lesene, manjše od naših, enostavne gradnje in imajo znaćilno

Ivanka Klopćić, upokojenka in po novem tudi babica ter nić manj navdušena popotnica:

Ne rinem samo v gore, zanima me tudi drug svet naše oble. To poletje sem izbrala Baltik, kjer redke vzpetine dosežejo najveć tristo metrov nadmorske višine, in skupaj s še šestimi popotniki ućživala v drugaćnosti Litve, Latvije in Estonije. Za spominsko fotografijo smo se nastavili ob kamnu, ki oznaćuje geografsko središće Evrope.

utrip je počasnejši od zahodnega. V nasprotju z redko poseljenim in deloma zaostalim podeželjem so središća glavnih mest prelepa. Nastala so v ęasu razcveta Hanze, zveze nemških trgovskih mest v 13. stoletju, in so dosledno obnovljena po izvirnih načrtih.

Slovenci smo se tukaj počutili domaće, saj se zaradi rušćine, ki jo obvlada većina prebivalstva, ni teško sporazumeti. Nekakšno »slovansćino« smo preizkusili že na Poljskem in ęez njen vzhodni del brez težav prispeli do prve severne sosedē.

izboćen vhod. Dvorišća polnijo visoke skladovnice drv, goriva za dolge zime.

Na zahodni strani Litve le drevoredi in majhne vasice razbijajo enolićnost ravnine, prekrite z zorećo pšenico. (Ćetev je nekaj tednov pozneje kot v Sloveniji.) Izjema je grić križev blizu kraja Sialuliai. Sredi sobotnega dne je tam precej slovesno okrašenih vozil. Mladoporoćenci s svatovskimi sprevedi se po obićaju prihajajo poklonit trpljenju prednikov. Źenini prinašajo velike križe in jih polagajo k mnogim, ki so zapićeni v zemljo, obešeni ali le poloćeni med druge križe. Menda jih je na grićku zbranih već kot petdeset tisoć. Ljudje so križe začeli postavljati v spomin deportiranih v Sibirijo Sovjetske oblasti so jih unićevale, a križi so se pojavljali vedno znova. Prinašali so jih pripadniki razlićnih veroizpovedi, zato so raznih oblik, barv in velikosti. Ćeznje so obešeni grozdi roćnih vencev. Neveste v belem (z obveznim korzetom) lepšajo kraj neveselega spomina, ki sredi rodovitne ravnine prića o mraćni 50-letni okupaciji.

O Palangi, nekdanji ribiški vasici, je leta 1968 tedanji dopisnik Dela Janez Stanić zapisal, da postaja center pridobivanja jantarja. Da-

Grutas – park spomenikov iz dobe komunizma

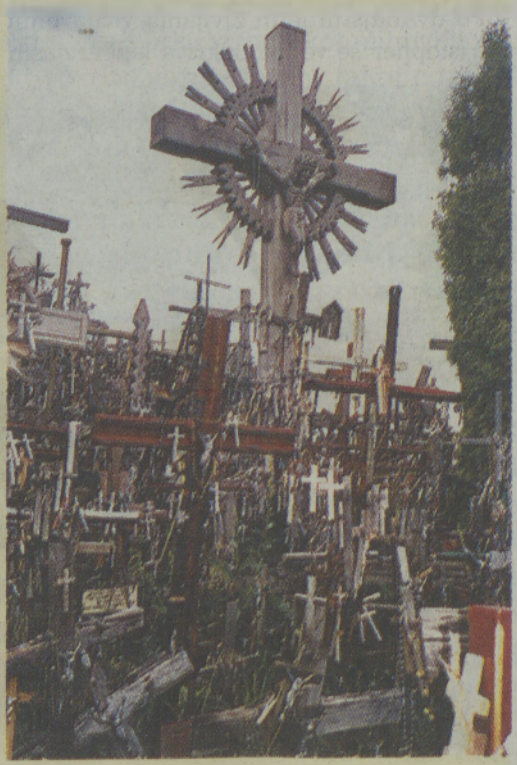
nes je to sodobno mesto z izjemnim turistićnim vrvećem. Poleti se množica ljudi sprehaja po glavni zabavišćni ulici do obale in po dolgem pomolu, ki sega v Baltiško morje. Sprehajalci lahko opazujejo butanje rjavih valov in redke kopalce, ki jih ne moti mrzla in umazana voda. Skoraj povsem zaprto Baltsko morje z nizko stopnjo slanosti je izjemno onesnaćeno. Kljub temu turisti prihajajo. Ćaka jih obilo zabave na najbolj živahni ulici ob baltićki obali. Lokali se vrstijo drug ob drugem, glasbene skupine tekmujejo v glasnosti. Poskrbljeno je za tudi otroke. In za moške, ki jih na pol golo dekle v odprtem avtomobilu z erotićnim zvijanjem vabi v noćni bar.

»S prenoćišći bo teško, Rusi so vse zasedli,« pojasnjujeta posrednici, ki smo ju vzeli v kombi, ko sta ob cesti prećžali na popotnike. Govorili sta rusko in dobro poskrbeli za naš počitek.

S trajektom smo se odpeljali na polotok Kurska kosa (Kuršiu Nerija). Narodni park (od leta 1991) je znan je po belih sipinah, gnezdišćih kormoranov in razvitem turizmu. Med krasnimi borovimi gozdovi se skrivajo urejena naselja, kjer je na ogled tudi hiša Thomasa Manna. Med obiskovalci je precej Nemk, ki vneto pomerjajo nakit iz jantarja. Ćez nenavadni polotok, katerega obale nekateri primerjajo s sredozemskimi, teće meja z Rusijo.

Štorke so za gnezdo izbrale zvonik cerkve.

Grić križev v bližini kraja Sialuliai

Tipiće lesene hiše na baltićkem podeželju

V dolgočasnem mestu Daugavpils, kjer smo se ustavili, da bi se oskrbeli z lati, latvijskim denarjem, je silovito deževalo. Zatekli smo se na pokrito tržnico. Borovnice, jagode, prva jabolka in topla hrana v kioskih, vse sveže in izjemno poceni. Zašli smo med pulte z mesom. Za kupi lepega, svežega mesa so stale ženske, mesarke, ki so spretno vihtele nože in ponujale kilogram najboljše govedine za največ četrtno slovenske cene. Nasprotno pa so bila oblačila v bližnji blagovnici dolgočasna in nekakovostna.

Podeželje vzhodne Latvije deluje zaostalo. Mehanizacije ni videti, nekdanji

Latvija

kolhozni hlevi razpadajo, na pašnikih vidimo le tu in tam nekaj krav, njiv je malo, traktorjev komaj kaj. Najlepši so gozdovi, kjer si delajo družbo breze in bori, med podrastjo pa zori obilje gozdnih sadežev.

Nasprotje podeželski zaostalosti je glavno mesto Riga, brez dvoma najlepše od

vseh baltičskih mest. Pred dvema letoma so temeljito obnovili staro mestno jedro. Nekdanje hanzeatske ulice z visokimi ozkimi hišami, ki jim podaljšani zaključki pročelij dajejo poseben čar, sijejo v svežih barvah. V pritličjih se druga ob drugi vrstijo prodajalne z nakitom iz jantarja v tisočih oblikah in kombinacijah. S cerkvenega stolpa se lepo vidijo porečje reke Daugave (Dvine) s podolžnimi otoki, visok spomenik svobodi, zvoniki znamenitih cerkva in na obrobjih enolični stanovanjski bloki, nastali v času socializma. Užitek si podaljšamo z obilnim kosilom, h kateremu sodi vsaj pol litra piva in nastavljanje hrbta soncu, ki se nas je dotlej izogibalo.

Zares smo imeli srečo, da smo se z Rigo, severno lepoticco, ki so ji vrnili izvirno, mlado obličje, srečali v jasnem, toplem dnevu.

Po izvirnih načrtih obnovljene stavbe v Rigi

Hiša »treh bratov« iz 15. stoletja

Polotok Kurska kosa odlikujejo bele peščine

Estonija

Ali Eesti po njihovo. Površje najsevernejše in najrazvitejše baltičske dežele, ki šteje milijon šeststo tisoč prebivalcev, je precej podobno Finski. Večja urejenost in na zunaj viden višji standard, še najbolj pa jezik, ki spada med ugrofinske jezike, jo razlikuje od Latvije in Litve in dela sorodnejšo severni sosed, s katero je tudi gospodarsko močno povezana.

V jezerski pokrajini Rouge, kjer smo našli prijeten zasebni kamp, ima skoraj vsaka hiša svoje jezero in čolne. Precej severneje smo, dnevi so tukaj opazno daljši. Med sprehodom nas ogovori skupina moških, ki se komaj držijo pokonci. Opite moške smo nasploh kar pogosto srečevali; domačini so zatrjevali, da pijejo predvsem Rusi, ki v Estoniji (podobno tudi v Latviji) predstavljajo tretjino prebivalstva.

Najstarejše mesto Tartu, znano univerzitetno središče in kraj, kjer prirejajo množične pevske festivale, je bilo med vojno močno porušeno. Še vedno ga obnavljajo. Na griču sredi mesta so med gostim rastjem zgradbe univerze, muzeji, galerije, »angelski« in »hudičev« most ter spomeniki znamenitih mož, spodaj mestna hiša in prijetni lokali.

Tudi podeželje ima sodoben videz, seno je zavito v plastične bale, mlin na veter deluje, ob velikih hlevih so črede živine, kmetije so skrite med sadnim drevjem in odmaknjene od cest. Na pašnikih je vse polno

štorkelej; belo-črnim pticam je v tej vodnati deželi očitno všeč.

V krajinskem parku Laahema nas po dvorcu Palmse popelje svetlolasa lepota, ki nenadoma sede za klavir in z živahnimi akordi in petjem napolni stare prostore, nekdanj last družine von Pahlen. Zabava jo, ko omenimo popust. Smeje nam zaračuna študentsko ceno vstopnice, čeprav smo vsi v skupini že srečali abrahama. Estonke so bolj kot ženske v preostalih dveh deželah podobne severnjakinjam: visoke, vitke in svetlolase. Sicer pa so ljudje skromno oblečeni in tudi v glavnih mestih nismo videli modnih kapric. V bližini Vosuja opazimo ob robu gozda veliko žival. Los! Glava z dolgim okroglim gobcem in brez rogov strmi proti vozilu. Ustavimo. Losova samica pokima in se umakne med debla.

Tallinn s kvadratastimi pustimi bloki v predmestju spominja na sovjetske čase. Nasprotno pa je osrednji trg glavnega mesta Estonije povsem srednjeveški. Slikovita pročelja povsem obnovljenih hiš obdajajo kvadratni trg, poln stojnic. Prodajalci so brez izjeme v oblačilih in obutvi, kakršno so nosili v srednjem veku, v času nastanka mesta. Tudi izdelki so del estonske ljudske obrti: predmeti iz lanu, šibja, glin, stekla, preje, lesa ... Nekateri izdelujejo kar sproti, za stojnico ... Največ turistov prihaja iz sto kilometrov oddaljenih Helsinkov. Čez ozki Finski zaliv, ki loči Estonijo od severne sode, tečejo številne poti, zato ni dvoma, da bo bližina skandinavskih držav močno vplivala na gospodarski razvoj baltičske trojke.

Večina znamenitih zgradb v mestu je bila zgrajena v času Hanze. Posebej imenitna je pravoslavna cerkev Aleksandra Nevskega. Zanimivo pa je tudi pokopališče v gozdu, kjer si stari in novi spomeniki delijo prostor z drevesi in grmi. Obiščemo tudi najvišji baltičski grič, 318 metrov visok Sur Munamagi, lepo letoviško mestece Parnu in še marsikaj. Cene so za spoznanje višje kot v Latviji, plačujemo pa z estonskimi kronami, ki bodo ob vključitvi v Evropsko unijo utočile v pozabo, enako kot litasi in lati (in slovenski tolarji).

Osrednji trg v Tallinnu – glavnem mestu Estonije

Mlin na veter sredi baltičske ravnine

Pokopališče na robu Tallinna so uredili kar v gozdu.

ali polž
v solati (11)

V svetu elektronskih medijev res ni težko dobiti najbolj vroče novice. Saj si lahko v vsakem trenutku na katerem koli koncu sveta del dogajanja. Naj vam izdamo, kje pa izveš res najaktualnejše, najzanimivejše in tudi najbolj bombastične informacije, ki se tičejo ljudi okoli nas? Za »šankom«. Družba, ki se naključno zbere ob večerih, ve marsikaj povedati o tem, kaj se je in komu se je kaj zgodilo, morda tudi to, kaj se bo. Ne ve vsak vsega, če pa sestavijo drobce, dobijo prav zanimivo zgodbo. Saj ne gre za kakšne velike zgodbe, ki bi spreminjale svet, gre za vsakodnevne teme navadnega človeka, ki so aktualne, dokler se ne zgodi kaj pomembnejšega in je stara zgodba pozabljena. Strokovno jih imenujemo »tute«. Zanimive pa so samo tedaj, če glavni igralec seveda nisem »jaz«. Dobro, da so naši sogovorniki narejeni tako, da jim gre povedano skozi eno uho not, skozi drugo pa ven.

Okrog »fuzbala« in žensk se pri »šanku« svet vrti

A. Nana Rituper Rodež
Vanja Poljanec

Okrepčevalnica pri Urški, Martjanci: Lahko bi izdajali časopis Ljubezenski premiki

»Za točilno mizo slišimo veliko lokalnih debat. Jaz tega ne želim poslušati, ker vem, da ni vse res, kar se govori. 80 odstotkov je izmišljenega. Trači pa nastajajo tako, da pri enem »šanku« nekaj izvedo, novico pri drugem dopolnijo in dodajo ter jo pri tretjem prodajo naprej. Kdo o tem najraje govori? Pa vsi, ni starostne omejitve, od 0 do 99 let. Vendar bolj moški kot ženske. Je pa tisti, ki zna povedati kaj novega, tisti trenutek najpomembnejši. Včasih je toliko novega, da bi lahko izdajali vaški časopis na temo versko prepričanje, nogomet, kmetijstvo in ljubezenski premiki. Zgodba se širi teden, dva, dokler še zadnji ne pove, da že ve, ali se ne zgodi kaj zanimivejšega. Najbolj pa se zgodbe spletajo o tistih, ki na kakršen koli način izstopajo od povprečja,« nama je po sociološko razložila šefinja Nataša Pečovnik in dodala še eno zanimivo informacijo, ki pa ni »tuta«. Vse natakariče, ki so delale ali delajo v njihovi gostilni, so se tukaj tudi poročile. Katera se ne more poročiti, naj pride »kelnarit« k njim.

Penzion Kuhar, Moravske Toplice: Za točilno mizo so vsi strokovnjaki za šport

Tatjana Kuhar, Penzion Kuhar, Moravske Toplice: »Za »šankom« so vsi strokovnjaki za šport. Drugače pa so najaktualnejše teme še volitve, finančni stroški referendumov, skratka politika. Lokalne teme pridejo pri nas manj v ospredje ali pa se o njih pogovarjajo čisto po tiho.«

Okrepčevalnica Viktorija, Filovci: »Fuzbal, fuzbal, fuzbal« in ... ženske

»Za našim »šankom« je najpogostejša tema pogovora »fuzbal«, potem »fuzbal« in še enkrat »fuzbal«. O tem se znajo pogovarjati tudi po več ur, tako da so že dolgočasni,« je k nama prisledla natakariča Daniela Štefko. »To je majhna vas, kjer vsak vsakega pozna, zato se pri nas ne opravlja. Domačini se pogovarjajo o tem, kaj bodo delali, kako je z delom, kako v goricah ... Če je kakšna pikantna lokalna tema, jo obdelajo v petih minutah in se spet lotijo svojih običajnih tem. Poleg nogometa imajo »v delu« tudi ženske. Pri tem seveda ocenjujejo zunanost, drugi pa znajo povedati, kakšna da je ta ali ona... Mlajši so osredotočeni na ženske obline, nekatere v zrelejših letih to mine in pri ženskah gledajo še kaj drugega. Namesto da bi se naši gostje prepirali in opravljali, imajo veliko raje vesele teme, zato zna biti še posebno pestro, ko se zberejo ljudje z različnih koncev. Takrat je pri nas res razigrano.«

Gostilna Pri Lujzi, Dobrovnik: Moški pogovori, da si olajšaš dušo

»Pogovarjajo se o vsem mogočem, vendar jih še ne razumem dobro, saj nisem od tod in še ne razumem madžarskega

Kristjan Smodiš, Pri Lujzi, Dobrovnik: »Natakar mora biti tak, da nič ne sliši in nič ne vidi. Za »šankom« potekajo moške debate, ki bi jih ženske težje razumele. Kajti ... običajno je tako, da tam, kjer ženska konča, moški nadaljuje. In to je velikokrat za »šankom«. Moški je po pogovoru v moški družbi vsaj dva kilograma lažji.«

Najpopularnejše teme za »šankom« so ljubezenski premiki, nam je razložila Nataša Pečovnik, Pri Urški, Martjanci, ter dodala, da bi lahko izdajali celo časopis. Dodali bi še rubrike, kot so versko prepričanje, nogomet in kmetijstvo. Žal je od tega le 20 odstotkov resnice.

»Pridejo k nam, si naročijo kavo ter preberejo in prelistajo še časopise, dnevne časopise, športne časopise, ob četrtkih pa Vestnik toliko, da ga ne raztrgajo. Prav prijetno je o prebranem še nekoliko predebatirati in izvedeti, kaj si drugi mislijo o tem. Pri nas so najpogostejše teme politika, volitve, koliko denarja država zapravlja, sedaj seveda Črni les, ... in vsi zbrani okoli »šanka« so seveda vrhunski strokovnjaki za šport. Pri nas se ne govori toliko o vaških dogodkih, ker je veliko tujih turistov. Kdaj pa kdaj o kakšnih domačinih ali kom iz sosednjih vasi kaj povedo. So ljudje, ki so o vsem na tekočem. Če pa se o tem govori, se zelo potihlo. In če morebiti vstopi v gostilno kdo, ki bi tistega, o katerem se govori, lahko poznal, zavlada tišina. Sama vse te govorice najraje preslišim, skozi eno uho not, skozi drugo ven,« nam je razložila Tatjana Kuhar, ki se je primožila v Kuharjevo gostilno.

»Najpogostejše teme so nogomet, nogomet in nogomet. Debat o nogometu lahko traja tudi po tri ure skupaj, tako da ga zdaj tudi sama do potankosti obvladam,« se je lahko pohvalila Daniela Štefko, Okrepčevalnica Viktorija v Filovcih. Domače vaške teme obdelajo v petih minutah, da se potem spet posvetijo svojim. Tudi poglavje na temo ženske dobro obvladajo.

jezika. Včasih so glasni, včasih se kregajo, potem pa se naenkrat začnejo tako smejeti ... Nekaj osnovnih madžarskih besed že poznam,« je bil odkrit natakari Kristijan Smodiš. Čeprav madžarščine ne razume, pa toliko bolj razume moške in njihove pogovore. »V gostilni je tako, da prideš in si moraš povedati vse, kar se je zgodilo. Potem si takoj za dva kilograma lažji. Ko ti ženska pravi, da samo hodiš po gostilnah, boš morda še rajši šel. Z ženo se marsikateri moški včasih ne more pogovoriti o vsem - na primer o ženskah, »fuzbalu«, vsakodnevnih stvareh. O tem se moški lažje pogovorijo v moški družbi, zato marsikdo vzame plašč in gre. Tudi tega ženske ne razumejo, zakaj mora moški iti. Pa saj moške teme niso prav nič drugačne, kot so ženske, samo da so v nasprotnem vrstnem redu in tam, kjer ženska konča, moški nadaljujejo. To pa je ponavadi v gostilni za »šankom« v moški družbi.«

Malo bi delal in dobro zaslužil

Ko bom velik, bom ...

Kako radi se otroci igrajo za zdravnike pa učitelje, tudi smetarje in kako že zelo zgodaj začnejo sanjati o tem, kaj bodo postali, ko bodo veliki. Z leti se želje, kaj želijo postati, hitro spreminjajo in prilagajajo času in otroškim izkušnjam. In če že kot otroci v vrtcu natančno vedo, kaj bodo postali, so velikokrat brez besed, ko se morajo odločiti za srednjo šolo ali študij. Takrat jih nič več ne zanima in nimajo pojma, kaj bi radi postali. Pa če dobro premislimo, to res ni enostavna odločitev. Samo pomislite, odločaš se o tem, kaj boš delal skoraj vse življenje. Osnovnošolce smo povprašali, kaj bi radi postali nekoč in za kakšen poklic bi se odločili.

Dan je za otroka

Dati ljubezen ali odpreti denarnico

Otroke moramo postaviti v center razvojnih ciljev svojih držav, je ob 14. obletnici sprejema Konvencije o otrokovih pravicah poudarila izvršna direktorica UNICEFA Carol Bellamy. »Obljubili smo si, da bodo leta 2015 vsi otroci, tako dečki kot deklice, obiskovali osnovno šolo, da bomo ustavili širjenje aidsa, da bomo bistveno zmanjšali obseg revščine in podhranjenosti, ki danes ogrožata pol milijarde ljudi.«

Še vedno je veliko držav po svetu, ki ne spoštujejo osnovnih pravic otrok, in čeprav se je naredil velik korak in smo dosegli napredek, sprejeta je bila konvencija in otrokove pravice naj bi se uresničevale po vsem svetu, a to še ne pomeni, da jih tudi uresničujejo. Še danes morajo otroci po svetu služiti kot vojaki, mnogi so prepuščeni cesti in sami sebi, začnejo delati v tovarnah, so žrtve prostitucije in še česa. To je le nekaj najgorenjših stvari, ki jih doživljajo otroci. In še veliko jih je.

Pa se kršitve pravic ne dogajajo samo v nerazvitem svetu, ampak tudi v našem, sodobnem in modernem svetu. V naši okolici in v naši soseski. Ker pa se dogajajo za zaprtimi vrati družin, ki jih morda poznamo, ali so ugledne, ali fine ... pa kršitve pustimo tam, kjer se dogajajo. Tudi krivice in kršenje otroških pravic v domovih modernih družb ni tako nedolžno. Morda niso tako hude, kot je otroška prostitucija ali suženjstvo, gotovo pa otroku pustijo globoke rane. Za vse življenje.

Tudi naši otroci so velikokrat žrtev našega neznanja, napačnega sklepanja, jeze, ki se je nabrala zaradi dogodkov službi in družbi, revščine, brezizhodnosti ... Vse to pušča posledice na otroku. Na podlagi svojih izkušenj si ustvarijo mnenje o družbi in ljudeh pa tudi o tem, kakšna mora biti njihova reakcija. Nekateri otroci na svoji lastni poti uberejo vzorec svojih staršev, so pa tudi taki, ki sami s sabo sklenejo pogodbo, da »tak, kot so bili moji starši, ne bom nikoli«. Včasih smo odrasli največji sovražniki svojih otrok. Bolje bi bilo, da nas ne bi vedno posnemali.

O, ko bi vsi otroci prijazno vstopili v svoje življenje, da bi živeli v varnem in ljubečem okolju, se razvijali ob razumevajočih starših in odraslih, ko bi imeli vsi, kar najbolj potrebujejo in si želijo. Ne lutke babyborn, ne svetovnih znakov in ne novega avta ... Da so otroci srečni, potrebujejo zelo malo. Skromni so. To pa je ljubezen, toplina in varnost. Koliko jim lahko to zagotovimo, ali pa nam je lažje odpreti denarnico?

A. N. R. R.

Miha Peld, Stročja vas: Rad bi postal avtomehanik, ker zelo rad šraufam in popravljam. Že kot majhen sem se rad igral z različnim orodjem in sem kdaj kaj razšraufal. Še posebno na kolesih naših domačih, enkrat pa sem razstavil tudi motor na mopedu, traktorja pa mi zaenkrat še ni uspelo obdelati. Doma rad kaj popravim, če je treba. Moj bratranec je avtomehanik in tudi on me je navdušil za to, saj mi kdaj kaj pove in pokaže. Včasih mu tudi pomagam. Mislim, da je to poklic, ki ga pogosto potrebujejo.

Timotej, Radenci: Mene najbolj zanima nekaj v povezavi z računalništvom. To je prihodnost in tudi dobro plačano delo. Za poklic se odločim glede na to, koliko lahko zaslužim in kaj te zanima. Nikakor ne bi mogel biti smetar, ker je to pretežno delo in še slabo plačano. Starši mi pravijo, da naj bi šel študirat medicino, samo me ne zanima. Raje kot z ljudmi bi delal z računalniki. Nikakor pa si ne želim, da bi začel delati takoj po končani srednji šoli, najprej bom šel študirat in se bom šele potem zaposlil.

Rok, Radenci: Jaz pa si želim, da bi najprej končal ekonomsko šolo, potem pa bi nadaljeval z menedžmentom. Da bi postal zidar ali bi delal kakšno fizično delo, me ne zanima in ne pride v poštev. Če si zidar, moraš delati zunaj, na vročini in mrazu. Moraš imeti dobro izobrazbo, če želiš dobiti dobro službo. Starši mi pravijo, da se moram sam odločiti, kaj bom postal. Sam pa se bom odločal na podlagi ugleda nekega poklica in dobre plače. Tudi dekleta raje pogledajo za tistimi, ki imajo več v žepu. Taki so na primer zdravniki in podobno.

Martina, Maja in Barbara, Križevci pri Ljutomeru: Vse skupaj so odgovorile, da bi najraje delale nekaj v zvezi s turizmom. Na primer v recepciji. To je po eni strani težko, vendar tudi lepo delo, saj se srečaš in spoznaš z mnogimi ljudmi. Pa še veliko lahko potuješ po vsem svetu. Barbara pa je dodala, da bi rada delala v turizmu ali pa s slavnimi ljudmi in pevci. »Morda bi postala novinarka.« Strinjale so se, da ne bi pod nobenimi pogoji postale zidarke, tesarke in po njihovem mnenju tudi poklic učitelja ni najbolj v redu. »Želimo pa si iti najprej v srednjo šolo v gimnazijo, potem pa še študirat. Poklic mora biti takšen, da si zadovoljen, da uživaš in si dobro plačan. Če te nekaj ne veseli, ne moreš dobro delati, pa če je še tako dobra plača. Tudi starši nam kaj svetujejo. Ne da bi nam izbirali poklic, pravijo pa, naj se odločimo tako, da bomo s tem poklicem zaslužili dosti denarja. Poklici, kjer imaš dosti denarja, so na primer: menedžerji, ravnatelji, tudi učitelji ... Pomembna je dobra izobrazba in tudi dober in uspešen moraš biti pri delu. Da dobiš službo, pa pripomorejo tudi dobre zveze.

»Razkrivanje osebnosti« Sebastiana Korena

Na dan 190. obletnice rojstva Franca Miklošiča so pripravili na ljutomerski gimnaziji poseben literarni večer, v katerem se je s svojimi pesmimi predstavil dijak četrtega letnika Sebastian Koren.

Osemnajstletnik prihaja iz Lendave in svoje pesmi piše od vstopa v gimnazijo. Napisanih ima že več kot 60 pesmi, za večer poezije pa je izbral 21 najljubših. V pesmih razkriva svoja čustva, sebe, svet, ki ga vidi, svoje sanje ... in ravno zaradi tega ga je poimenoval Razkrivanje osebnosti. Sebastianova mentorica, profesorica Cilka Jakelj, je o večeru povedala: »Pripravljali smo ga kar nekaj časa, predvsem smo veseli, da v tem krutem času, ko navadno nimamo ne časa ne posluha za pesem, za poezijo, še vendarle gojijo kaj takega. In vredno je bilo poskusiti. Poudariti pa moram tudi to, da nikoli nisem imela tako lahkega dela kot tokrat. Namreč delala sem z maturanti, in to se je poznalo. Ne samo, da so bili zagnani, bili so tudi samoiniciativni.« In ravno to se je kazalo v zelo domiselni predstavitvi in izvirni sceni. Delavle, ki je bil mišljen kot oder, so oblekli v belo, kot da bi bil odet v vato, prižgali rdeče luči, na steno obesili veliko ogledalo in na tla postavili rdeč stol. Pri predstavitvi so si pomagali tudi z videoprojekcijami in glasbo. Nekateri recitatorji so se skrili kar med občinstvo, tako da si slišal le njihov glas, spet drugi so se s pomočjo miz, po katerih so se sprehajali, in ki so jih postavili natančno na sredino med občinstvo, oglašali visoko nad nami. Svoje pesmi je bral kar Sebastian sam, pomagale pa so mu še Mateja Črček, Martina Lenarčič, Ana Tivadar in Suzana Veseli. Zelo zgovorni so bili tudi Sebastianovi sošolci, ki so svoje misli o njem strnili na zloženko, kjer med drugim piše, da je »človek z bujno domišljijo, človek, ki kljub svoji zagledanosti

vase zna priskočiti na pomoč, zavidanja vreden soplesalec, sivina med belim in črnim svetom, svobodomiseln in samosvoj, razgledan ...« In ravno te vrline mu bodo prišle najbolj prav v prihodnje, saj se po končani gimnaziji namerava vpisati na Fakulteto za družbene vede v Ljubljani, najprej na smer komunikologije, v drugem letniku pa vzporedno še na smer sociologije.

FOTO

Vanja Poljanec

Reklama

Izberi mene,
trenutno sem posebno ugoden,
odgovarjam vsem idealom.
Svetleče krpe, pobarvani lasje,
preluknjana koža.
Zagotavljam srečo, dober izgled
in fotogeničnost.
Z menoj ni presenečenj,
dobiš to, kar vidiš.
Cena je zanemarljiva.
Če želiš, da ti vsi zavidajo,
izberi mene.

(Sebastian Koren)

Vaša čustva

Ko sem s teboj!

Ob tebi je svet drugačen, bolj topel in prijazen. Ko sem ob tebi, pozabim, da obstajajo problemi in da ti v življenju lahko gre tudi narobe. Nočem se slepiti, da bi vedno moralo iti vse kot po maslu. Vem pa, da so trenutki, ko ti gre resnično vse narobe. Imaš občutek, da so te zapustili vsi na svetu. Tudi meni se je zgodilo tako, in ko sem že mislila, da sem popolnoma na dnu in da ni več ne gre, si se pojavil ti. Sprejel si me takšno, kot sem takrat bila, objel si me in pobrisal moje solze. V tistem trenutku je moje srce zaigralo od sreče in veselja, končno se je tudi meni nasmehnila sreča. Sedaj sem tudi jaz srečna, danes tudi jaz vem, kaj je ljubezen, in vem, kako je, če te ima nekdo rad. Vem pa še nekaj, da se lahko kadarkoli in naj se zgodi karkoli, vrnem v tvoj objem. Ti me boš vedno čakal. Rada te imam.

Tvoja Marjetica

Vaše pesmi

Bye, bye

Nekoč hodila sva kot srečen par,
sedaj poznavam se še komaj kaj,
nekoč bila sva srečna
in mislila, da
ljubezen najina bo večna.
Sedaj grenke solze pretakam,
svoji usodi nasproti korakam,
tiho pojem si,
da pozabila bi na te,
da ne bi mislila, kaj misliš ti,
da zatajila bi gorje,
da lajšala bolečine bi
srcu, ki tako zelo trpi.
Moja ljubezen bye, bye,
sam kroji si usodo zdaj,
bye, bye, mene ne bo več nazaj,
kar drugi laži troši zdaj,
moja ljubezen bye, bye,
to pomeni, da konec je,
da več ne vrnem se.

Sonja

Zakaj si odšel?

Vsi govorijo o tebi,
vsi te iščejo v sebi,
mnogi se sprašujejo, kje si,
zakaj si mogel tako zgodaj oditi,
nam pa bolečino pustiti.
Mnogih stvari še nisi poskusil,
veliko vsega še nisi povedal,
mnogih sploh nisi spoznal
in poglavja dokončal.
Zdaj pa mi trpimo,
se z bolečino borimo,
pogrešamo tvoje pridne roke
in tvoje čudovito srce.

Maja

Želim si

Da lahko bila bi srečna,
ker najina ljubezen ni večna.
O ko bi te lahko nehala ljubiti,
ker želim te pozabiti.
Kako bi to lahko storila
in se na novo zaljubila?
Težko te bom pozabila,
čeprav sem si to obljubila.

Mateja

Dr. Vekoslav Grmič

Smo v letu jubileja, 80-letnice, enega naših najbolj pronicljivih rojakov, mariborskega škofa dr. Vekoslava Grmiča. Rodil se je v revni družini z osmimi otroki v Dragotincih v Ščavniški dolini. V mladosti je večkrat okusil pomanjkanje, saj so bili tudi dnevi, ko ni bilo niti za kruh. Napisal je več kot 20 knjig, ki govorijo o njegovem dojemstvu resnice v enem najbolj prelomnih obdobij zgodovine Slovencev – o drugi svetovni vojni in dogajanju po njej. Danes živi v mariborskem bogoslovnem semenišču, obkrožen s približno 5 tisoč knjižnimi enotami, ki so neprecenljivo bogastvo, iz katerega črpa pri še vedno ustvarjalnem literarnem delu. Ob Grmičevi 80. letnici je izšel tudi poseben zbornik, iz katerega objavljamo nekaj citatov:

»Je pokončen in neuklonljiv duh, ki vedno »malo po svoje« premišlja čas, dom in svet, hkrati pa ga živi po svoji čisti vesti in evangeliju. S svojim zgledom še danes uresničuje poslanstvo pristnega krščanstva v sodobnem času.«

(Andreja Rihter)

»Škof Grmič se drži tistega načela, ki smo mu ga ob njegovi osemdesetletnici dali napisati dominikanci na tako imenovani »svetli križ«: Naša največja naloga je biti človek in živeti po svoji vesti.«

(Ivan Arzenšek)

»Dr. Grmič je edini škof med škofi, ki misli spravo, ljubezen in krščanstvo na evangelijski način. Je edini nadaljevalec, oznanjevalec in pričevalec v vrhu naše Cerkve na naših tleh, ki ohranja in razvija zgledno tradicijo krščanstva.«

(Srečo Dragoš)

»Kot evangeličanski škof čutim dolžnost, da se v imenu te zgodovinske slovenske Cerkve – ki jo škof Grmič ceni, spoštuje, in, kot je sam povedal, ima rad, – iskreno zahvalim, da nas ima za svoje brate in sestre in da svoj ekumenizem gradi na Gospodovi besedi: 'Ljubi Gospoda svojega Boga z vsem srcem, vso dušo svojega bližnjega pa kot samega sebe.'«

(Geza Erniša)

Med miličnike iz razočaranja

Ivan Ferbežar je prišel v Prekmurje iz Dolenjske. Daleč od doma ga je odpeljala želja, da bi pozabil in na novo zaživel. Danes čil sedeminsedemdesetletnik, ki tegobe, ki jih prinašajo leta, pogumno premaguje, z fotografskim spominom obuja dogodke, stare sedem desetletij, in pravi, da je bogat. Bogat v srcu in duši, saj poleg poklicnih dejanj, ki pričajo o predanosti poklicu, ki se mu je zapisal, njegove dni zapolnjujejo otroci, vnuki, pravnuki in prapravnukinja.

Razočaranje

V pojoči govorici, s katero ne more skriti svojega porekla, pravi, da je iz Novega mesta. Tu je končal osnovno šolanje in bil poleti 45. leta tudi demobiliziran iz jugoslovanske vojske. »Trije bratje smo bili,« se spominja. »Eden je bil v internaciji v Dachauu, drugi je bil po činu v vojski višji od mene, zato sem bil jaz določen

Srečanje borcev lani na Vaneči

za hranitelja svojih bolnih staršev in zaradi tega tudi odpuščen iz vojske. Ko sem se vrnil domov in skrbel za starše, sem se želel čimprej oženiti. Vendar sem za deklico, ki sem jo poznal že dalj časa in jo tudi videl kot svojo ženo, slišal, da je bila naklonjena okupatorju in da se je z njim tudi družila. Prizadelo me je. Še dobro, da je takrat prihajal k nam na dom prijatelj, kapetan milice v Novem mestu, in me nagovarjal, da stopim med miličnike.« Tako se je tudi zgodilo. Sledili so zdravniški pregledi v Ljubljani in nato vprašanje kadrovika, kam. Ivan je odgovoril, da kar najdlje. In najdlje je bil tromejnik.

Dež je namakal, sonce sušilo

Bilo jih je pet, ki so se z vlakom iz Novega mesta dva dni vozili do Murske Sobote. Ivan se spominja, da je bil izredno razočaran in da je podvomil o svoji odločitvi. Razočaran nad vožnjo, ki je trajala dva dni, nad Soboto,

Foto Purač, desno Ivan s svojim šefom Francem leta '49

ki se je kopala v blatu in bila ena velika vas. Je bilo vredno? »Bilo,« pravi, »sonce je posijalo, ko me je kolega z mopedom odpeljal v Gornjo Lendavo, kjer sem nastopil svojo prvo službo. To je bila moja prva postaja, trije smo bili, jaz sem skrbel za red in mir v Boreči, Martinju, Doliču, vse tja do Kuzme. Po terenu peš, poleti in pozimi v osnovnem oblačilu. Če me je namočil dež, me je sonce posušilo, če je bilo blato, sem bil blaten do pasu, če vročina, prašen do istega mesta. Vendar, ljudje so nas imeli radi in so nas cenili. Teren je bil majhen, poznali smo se. Danes je drugače.«

Vsega je kriva čokolada

Na enem od obhodov je miličniška patrulja od Grada v Martinju srečala štiri mlade deklice. Ivan, postaven in zvedav, je ponudil čokolado, Kristini iz Trdkove največji kos. Le malo kasneje je Kristina postala njegova žena in zapečatila usodo mladčiča iz Dolenjske.

Vučja Gomila – čreva na plot«

Ob ljubezni, ki se je razvijala, pa je Ivan vestno opravljal svoje naloge. Premješčen v Fokovce je med

Ivan pri 21 pri Gradu

drugim moral poskrbeti tudi za red na gasilski veselici v Vučji Gomili. Miličniški upravi so bile takšne veselice vedno sumljive, saj se je zaradi preveč popitega, kakšnega pogleda ali dvignjenega prsta vedno zgodilo kaj nepredvidljivega. Tudi tokrat. Ivan in njegov komandir Vinko sta bila ranjena – z velikimi gostinskimi vilicami za obračanje mesa. Vinko lažje, Ivanu so prebodle prsni koš. Sledili so trije meseci bolniškega dopusta, ki sta jih prelenarila v sadovnjaku pod starimi jablanami ter po budnim očesom in oskrbo domačinov, ki so zaradi slabe vesti in navezanosti nanju vzorno skrbeli, da jima nič ni manjkalo. Kljub tej izkušnji, mu ni zmanjkalo poguma za reševanje podobnih situacij, vendar hujših posledic ni bilo več.

Zapor, Beltinci, Tišina, šolanje

Po trimesečnem bolniškem dopustu so Ivana premestili za paznika v soboški zapor, dokler dokončno ne okreva. Pravi, da so to bili zlati časi. Zlati zato, ker sta mu žena Kristina in sin Ivan, kljub majhni sobici, kjer so jih namestili, lajšala delo zaporniškega čuvaja, ki ga ni bil vajen in mu ni ustrezalo. Trajalo pa je, hvala bogu, samo pol leta, ko so upravne oblasti ugotovile, da je pogumen Ferbežar ponovno sposoben sprejeti zahtevnejše delo. Sledila je premestitev v Beltince, kjer je miličniška postaja dobesedno razpadla zaradi medsebojnih trenj in tudi obračunavanj zaposlenih. Tam je bil postavljen za komandirja, dodelili so mu novo ekipo z vseh strani Slovenije in nalogo, da ponovno vzpostavi red in zaupanje med milico in občani. Ko se je to zgodilo, so ga kot komandirja premestili na Tišino,

Mlad miličnik

»Se tako močni kapitalski tokovi izvirajo iz ljudi!«

Veseli smo vsakega novega sodelavca ali sodelavke. Med njimi je tudi mag. ekonomije Simona Šarotar Žižek, ki se je po nedavnem rojstvu deklice preselila k moževi družini v Rakičan. »V bistvu sem Sobočanka, saj sem v Murski Soboti najprej obiskovala drugo osemletko, nato sem končala srednjo ekonomsko šolo, že med študijem na Ekonomsko-poslovni fakulteti v Mariboru pa sem eno šolsko leto učila matematiko in računovodstvo na zdajšnji ekonomski šoli v Murski Soboti. Želeli so me sicer zadržati, vendar svoje prihodnosti nisem videla le v šolstvu, ker bi to zame kot ekonomistko lahko pomenilo določeno stagniranje, zato sem se raje odločila za službo v gospodarstvu,« pravi sogovornica.

Tako se je takoj po študiju zaposlila v tovarni Mura, čeprav je imela kadrovsko štipendijo iz Radenske. »Ker v danem trenutku nismo našli skupnega jezika, saj so odlašali z mojo zaposlitvijo, jaz pa sem imela ambicijo, da takoj začnem z rednim delom, smo se razšli. Vpisala sem magistririj menedžmenta in organizacije in pri 27 letih magistrirala. V

Muri sem začela s področjem kakovosti, zatem pa me je pot vodila v marketing. Skrbela sem za trženje blagovnih znamk, predvsem LeOne. Tržno komuniciranje mi je pisano na kožo, zato smo s prijatelji ustanovili firmo Frontal, ki se bo ukvarjala ravno s tem področjem in komuniciranjem z javnostjo. To seveda ne pomeni, da se po porodniškem dopustu ne bi vrnila v Muro. Je pa v tem času dober izziv, da se ne bi povsem odmaknila od vsega znanja. Upam, da bom naredila doktorat, kar je moj dolgoročni projekt,« je prikazala svojo življenjsko in delovno pot mag. Simona Šarotar Žižek.

Pred dobrim mesecem se ji je rodila hčerka Iva, ki jo »okupira« vseh 24 ur dnevno. »To je zame gotovo poseben občutek. Čeprav me toliko časa »okupira«, bi se še vedno tako odločila.«

Od kod pa je sploh prišla pobuda za sodelovanje s časopisom Vestnik, kjer obravnavate

povsem drugo področje, ki na videz nima dosti skupnega z vašim poklicem?

»Jaz sem poslušala oblike izobraževanja o čustveni inteligenci na Izobraževalnem centru v Rakičanu. Takrat sva z Vesno Laissani sprožili idejo, da bi to pomembno plat nas samih poskušali približati ljudem. Tako sva navezali stik, hkrati pa sem predstavila svoje poglede. In potem je stvar prišla kar sama od sebe. Ko pride človek s pravo idejo v pravem trenutku, ni bilo več nobenih ovir za tovrstno sodelovanje. To mi nadvse veliko pomeni, ker je to moje strastno področje. Prav ekonomijo in psihologijo pa bom povezala v doktoratu. Gre za del mojega raziskovalnega dela v prihodnje. Naj so še tako močni kapitalisti tokovi, vedno izvirajo iz ljudi. Če ne veš pravilno delati z ljudmi, ne moreš pričakovati rezultatov. Osveščanje Pomurcev prek Vestnika je po mojem mnenju korak do vsakega človeka in do samega sebe.«

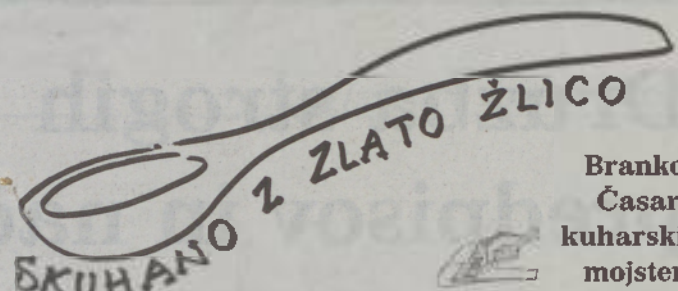
V svojih prispevkih ste povsod vpletli tudi zanimivo zgodbo iz življenja. Zakaj?

»Mislim, da nobena teorija sama po sebi ne pomeni nič brez konkretnih življenjskih izkušenj. Pri svojem pisanju se hočem čimbolj zgledovati po okolju, v katerem živim, opazovati ljudi in njihove zgodbe, ki mi jih pripovedujejo posredno ali neposredno. Ravno iz tega pa želim potegniti neki nauk in nekomu ponuditi recept za ravnanje v življenju. Če bi vse ostalo le pri teoriji, ne bi mogli seči do srca ljudi. Ko pa se poistovetiš z eno zgodbo, postavljeno v resnično življenje, najdeš samega sebe in prej najdeš rešitev za svoj problem.«

Morda še kaka posebna misel ob koncu tega pogovora? »Sebi in vsakomur bi najraje zaželela mir. Kot pravi moj oče: Če imaš zadovoljstvo, imaš vse! To je vsekakor največje bogastvo človeka. Morda vsi delamo napako, ko se preveč obremenjujemo s preteklostjo. Živeti je treba za prihodnost. Takrat lahko govorimo o kvalitetnem življenju. Upam, da mi bo to uspelo.«

Milan Jerše

Z našega štedilnika

Branko Časar, kuharski mojster

Z našega štedilnika Nadevana zelena

Pišcančji file v listnatem testu Cvetačni narastek

Ržene palačinke z jabolčnim nadevom

Nadevana zelena

Sestavine: 600 g gomolja zelene, 1/2 limone, sol, 80 g čebule, 3 cl olja, 120 g mletega telečjega mesa, 2 rumenjaka, 30 g en dan starega belega kruha, poper, peteršilj, majaron, 20 g česna, 300 g paradižnika, 20 cl zelenjavne osnove

Zeleno operemo in olupimo; skuhamo v slani vodi z dodatkom limoninega soka. Kuhamo jo toliko časa, da ostane čvrsta. Nato jo ohladimo, odrežemo pokrovček in izdolbemo s pomočjo žlice in noža, tako da ostane približno za pol centimetra debela stena. Čebulo na olju prepražimo s sesekljanim česnom in ohladimo. Izdolbeno zeleno sesekljamo, damo v skledo, primešamo nastrgan kruh, rumenjake, mleto meso, praženo čebulo, sesekljan peteršilj in začimbe. Vse skupaj dobro premešamo. S tem nadevamo zeleno. Nadevane gomolje damo v pomaščen pekač, obložimo z olupljenim in na kocke narezanim paradižnikom in podlijemo z zelenjavno osnovo. Pečemo v pečici 30-40 minut.

Pišcančji file v listnatem testu

Sestavine: 250 g listnatega testa, 600 g piščančjega fileja, 5 cl olja, 100 g šalotke, 300 g vložene koruze, 80 g šampinjonov, 2 jajci, peteršilj, sol, poper

Pišcančje fileje razpolovimo, solimo in popramo. Olje v kozici segrejemo, na njem opečemo fileje in jih preložimo v drugo posodo. Na preostanku maščobe posteklenimo na kocke narezano šalotko, dodamo na

lističe narezane šampinjone, začinimo in dušimo, da voda izhlapi. Odstavimo z grelne plošče in ohladimo. Primešamo odcejeno koruzo, jajci in sesekljan peteršilj. Listnato testo na delovni površini razvaljamo. V sredino testa porazdelimo polovico koruzne mešanice. Obložimo s piščančjimi fileji in prekrijemo s preostankom mešanice. Testo prepognemo čez nadev in robove dobro stisnemo. Zavitek položimo na rahlo pomaščen pekač, premažemo z razžvrkljanim jajcem, damo v pečico in pečemo 30 minut pri 170 °C. Pečenega poljubno narežemo.

Cvetačni narastek

Sestavine: 400 g cvetače, 4 jajca, 180 g sira ementalec, sol, poper, 20 cl kisle smetane, 40 g parmezana, peteršilj

Cvetačo skuhamo v slani vodi. Narežemo jo na majhne koščke, zložimo v pomaščen pekač, potrosimo z naribanim sirom in prelijemo s smetano, ki smo jo začinili, primešali rumenjake, sesekljan peteršilj in sneg beljakov. Po vrhu potrosimo z naribanim parmezanom. Pečemo v pečici 30 minut pri 170 °C.

Ržene palačinke z jabolčnim nadevom

Sestavine: 40 cl mineralne vode, 2 jajci, 100 g ržene moke tip 1250, sol

Sestavine za nadev: 500 g jabolk, 5 cl vode, cimet, 80 g medu

Jajca z mineralno vodo razžvrkljamo, dodamo moko, solimo in dobro premešamo. Pustimo stati 10 minut, nato spečemo palačinke, ki jih nadevamo z dušenimi jabolki. Zložimo v obliki trikotnika, damo v pekač, premažemo s polovico medu ter v ogreti pečici zapečemo. Po okusu jih pred serviranjem še posladkamo.

Nadev: Jabolka olupimo, narežemo na rezine, damo v kozico, zalijemo z vodo, začinimo s cimetom in na majhnem ognju dušimo do mehkega. Nazadnje dodamo med in premešamo.

Veselje, čustvo sedanjosti in prihodnosti

Veselje črpamo iz neposredne sedanjosti, pomemben delež veselja pa izvira iz upanja, ki nam ga vlija pogled v prihodnost.

Pred leti so Ani ginekologi po opravljenih številnih preiskavah sporočili, da ne bo mogla imeti otrok. To dejstvo ji je v srcu zarisalo globoke rane. Z možem, ki ji je stal ob strani, nista obupala. Iskala sta nove poti, ki bi ju pripeljale do njunega cilja, do otroka.

Ani so specialisti svetovali posebno zdravljenje, ki ni obrodilo sadov. Naslednji korak je bila umetna oploditev. Kljub uspešni predhodni hormonski terapiji ter uspešno opravljenima transferjema prvi in drugi poskus umetne oploditve nista uspela. Ana je zaradi velikih telesnih in duševnih naporov misel na tretji poskus umetne oploditve opustila. K tretjemu poskusu jo je po določenem času prignal notranji glas. Prisluhnila mu je. Zato se je njej in možu Andreju izpolnila želja, ki je do sedaj ostala nepotešena. 19. maja se jima je rodil Žan. Ko sta zaslišala njegov jok, je njun obraz in srce ožarilo neizmerno veselje ob srečnem dogodku.

Veselje je prijetno čustvo, ki je pri Ani in Andreju spodbudilo določene biološke spremembe. Ena ključnih bioloških spre-

memb je bila povečana dejavnost v možganskem centru, ki je zavrla negativna čustva, aktivirala razpoložljivo energijo in zatrla tista čustva, iz katerih se porajajo skrb zbujujoče misli.

S fiziološkega vidika pa je čustvo veselja pri niju vzpostavilo umirjenost, na osnovi katere si je njuno telo hitreje opomoglo od biološke razrvanosti, ki so jo povzročila razgreta čustva. Takšno stanje je njunima telesoma zagotovilo spokojnost, pripravljenost in zagnanost za kakršno koli aktivnosti ter spodbuja zadovoljevanje več ciljev hkrati.

Za čustvo veselja je značilno, da se, ko smo ga enkrat doživeli, preseli v našo podzavest in tam pusti sledove. Ti pa niso tako globoki kot sledovi neprijetnih čustev. Zato doživeta čustva veselja v duši človeka ne tvorijo »kompleksa sreče«, kakor se to dogaja pri kompleksih žalosti, jeze, maščevalnosti ali podobnih neprijetnih čustvih.

Torej je že doživeto veselje, dokler ga ne obnovimo oz. oživimo s pomočjo spomina, samo kos preteklosti. Ne ostane živo, ne čutimo

ga in ne živi z nami iz preteklosti. Anton Trstenjak pravi, da vesela doživetja iz preteklosti nikoli tako močno ne zaznamujejo človekove sedanjosti in ne sooblikujejo njegove osebnosti kakor čustva žalosti in nesreče.

V knjigi »Ko bi še enkrat živel« Trstenjak ugotavlja, da pri ljudeh med najsrečnejšimi doživetji, ki so jih razveselila, prevladuje rojstvo otroka (19,4 %), sledi pa poroka (12,3 %). Če k temu prištejemo še »prvo ljubezen« (7,5 %), potem se okrog 40 % vseh osrečujočih oz. veselih doživetij nanaša na ljubezen in družinsko življenje. Lahko trdimo, da osebnim medčloveškim odnosom pripada najpomembnejša vloga pri osrečujočih dogodkih in spominih nanje. Poleg osrednjih tem življenja, ob katerih ljudje doživljajo veselje, ne gre pozabiti tudi na veselje ob dosegi poklica (9 %), duhovnem življenju (11,9 %) itn. In če bi vas sedaj nekdo vprašal, kaj je vaše srečno doživetje, ki je v vas spodbudilo veselje, kaj bi mu odgovorili?

»Naužite se veselja, kolikor morete, kjer koli in kadar koli je to mogoče. Najdete ga lahko na nepredvidljivih krajih in ob nepričakovanih priložnostih.«

Morrie Schwartz

Mag. Simona Šarotar Žižek

Besede mode

Male mojstrovine

Zmernost za zdravje

Na
lekarniški
tehnici

Spodnje perilo je tista nevidna pika na i, zaradi katere lahko hodijo ženske bolj samozavestno in čarno.

Danes ima moderna ženska v modnem pogledu večjo možnost izbire kot nekoč. Vendar večja izbira spodnjega perila ne pomeni zmeraj lažjega izbora. Poleg revolucionarnih novosti, ki so namenjene nebolečemu korigiranju kakšnih manjših pomanjkljivosti, so tukaj še vsakič nove barve in materiali, ki zmeraj drugače božajo kožo. Blagovne znamke tokrat zapeljujejo z izrazno željo po inovativnosti in svobodi duha.

Šivno in brezšivno perilo

Modeli košaric in hlačk so v različnih materialih in kombinacijah. Bodisi podloženi v satenu ali popolnoma elastični v mikrovlaknih. Slednja so idealna za brezšivno perilo, ki kožo popolnoma razvaja. Dokaj enostavnim linijam sledijo geometrijski vzorci in čipke v majhnih ponavljajočih se enotah. Prosojni elastični materiali, pogosto v barvi kože, so lepo družni z bogatimi organskimi vzorci čipk. Minimalistični kroji na eni strani podpirajo bogatost korzeta, ki modnega prestola še ne zapuša.

Barve zrelih sliv in višenj

Proizvajalci spodnjega perila ponavadi ponujajo dve liniji v eni kolekciji, tokrat jesensko-zimski. V klasični liniji kraljujejo večno bela in črna ter barva kože, v modni liniji pa prevladujejo barve zrelega sadja, posebej sliv in višenj. Pogosto se barve navezujejo tudi na sorodne oblačilne kose, kot so oblačila za spanje in prosti čas ter nogavice.

Prednovoletna srebrna in dimno siva

Prazniki so idealna priložnost, da obdarimo tudi sami sebe. Sami najbolje vemo, kaj si želimo. Gotovo bo veliko daril v srebrnih tonih in enako velja za vsa nočna oblačila, od spalnih srajc naprej. Nova barva je dimno siva, ki se prilega tipom moških svilenih spalnih srajc za

ženske. Tudi spodnje perilo se bo svetlikalo v sivem satenu.

Ne glede na to, kakšne čudeže je obljubljala industrija nedrčkov, hlačk in steznikov, ponudba še naprej raste. Po novem morda ne bomo nosile več nedrčkov, temveč si jih bomo kar zalepile. In vsi problemi z naramnicami, ki so hotele štrleti iz obleke, naenkrat izginejo.

Tatjana Kalamar M.

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

ravna zakonitost ali količina belih krvničk, ki ne smejo, po teoriji strokovne medicine, presegati 9.000 krvnih teles. Tudi druge krvne vrednosti nam lahko dajo napačne podatke, če ne upoštevamo stanja bioritma. Žal se niti zdravniki niti alternativci s to problematiko ne ukvarjajo dovolj podrobno. Mogoče bioritma sploh ne poznajo ali ga ne upoštevajo.

Tudi zdravil ne bi smeli jemati kar po nekem splošno odmerjenem pravilu: zjutraj, popoldne in zvečer. Če bi upoštevali ritem organov, bi zadostovala ena sama tabletk, dala bi isti učinek, če bi jo vzeli, glede na diagnosticirano bolezen, v času največje aktivnosti tistega organa, kateremu je bilo zdravilo namenjeno. Pri tem moramo poleg ritma upoštevati še hormon nadledvične žleze (kortizon), ker lahko ta pri taki obliki jemanja tablet (zdravil) povzroči neverjetne stranske učinke. Če zdravilo vzamemo enkrat na dan v majhnem odmerku, ga bomo gotovo lažje prenašali, učinek pa bo enak. Enako velja za antihistaminike, to je zdravilo, ki učinkuje proti znamenjem, značilnim za prehlade, alergije, zamašene obnosne votline in drugo. Polovica normalnega odmerka, le če ga vzamemo ob pravem času, malo pred polnočjo, ko histamin v krvi doseže svoj vrh, deluje prav tako zanesljivo kot trije običajni odmerki, ki jih vzamemo v treh obrokih čez dan.

Histamin je snov, ki nastaja v vseh telesnih tkivih pri razgrajevanju aminokislinske histidin. Histamin spodbuja želodčno steno, da po obroku hrane izceja sokove in širi kapilarice, kar poveča pretakanje krvi po tkivih, zato bi morali antihistaminike jemati takrat, ko je zaradi povečanja histamina prekrvavitev večja in bo učinek zdravila večji. Če upoštevamo ta dejstva, bo tudi stranski učinek (utrujenost podnevi) manjši.

S temi vprašanji in vplivom bioritmov na diagnostiko, jemanje zdravil, učinkovitost zdravljenja, s pomočjo ali ob upoštevanju bioritmov, se je posebej ukvarjal prof. Halberg, ki je izdal precej dokaznih študij o bioritmu pri diagnostiki in zdravljenju.

O bioritmih, njihovih vplivih na našo energijo, zdravje in počutje bi lahko napisal veliko več, toda moj namen je le na kratko opisati, kako pozitivno ali negativno vpliva na naše počutje. Spremlja nas kot usoda in nam delno kroji življenje, naše notranje ure uravnavajo delovanje naših organov, jih vzpodbujajo ali zavirajo. Če svojega ritma ne poznamo, usodno deluje na nas, zunaj nas in v nas.

Dogajajo se nam nepričakovane in nenadejane stvari, ki nam lahko bistveno povečajo ali zmanjšajo fizično energijo in s tem oslabijo naš vegetativni sistem, sklop mišic in organov.

Življenje je hvale vreden dar, ki mu ni kaj dodati ali odvzeti. Zdravje kot ekonomski sestav pa je urejen dom, kjer so v rabi potrebne dobrine – umnega odmerka in najvišje mogoče vrednosti. Živeti zdravo pomeni spoštovati ta ekonomski red, ki temelji na končnih in omejenih materialnih dobrinah. Zdravilo je sredstvo – dohodek, s katerim se plačujejo. Umerjena dobrina je hrana za zdravje. Zlorabljen zdravilo je (kot dohodek pri skopuhu) samo sebi dobrina in tisti, ki zlorablja, je zato razsipnež brez primere, ki mu nič ni mar za svoje zdravje. Sploh ne kupuje zdravilnih dobrin, v nasprotju z navadnim zapravljalcem, ki jih s čezmernim nakupom zgreši. Tudi on je sredstvo za doseg cilja zamenjal za cilj. Menjavo dohodka za dobrino je opravil v trenutku. Zdravilo je v hipu postalo največja dobrina oziroma najslajša hrana, zato je seveda ne bo zamenjal za nobeno drugo. Ne storiti nič za zdravje pa pomeni, da ga bo imel vedno manj, ker je tudi čas količina, ob kateri se odštevava vrednost bogastva po zakonu mejne koristnosti. Počasi, a temeljito, s čezmerno dobrino ga vleče tja, kjer onstran ne moreš nesti nič s seboj.

Zasluzno zdravilo je lahko le zaslužno plačilo, ker ne pade z neba in ga zmerom mora kdo zaslužiti. Največkrat z njim plačujemo za odsotnost zdravja (bolezen) oziroma načet dom, kjer so v rabi poželjive dobrine – neumnega odmerka in okrnjene vrednosti. Prava mera naredi plačilo zdravilno, njena odsotnost ga sprevrže v strup – pomilovanja vreden dolg, ki ni zmazhen poplačati niti sebe. Brez skrbne – lekarnarjeve – odmere se prava mera ne odmeri. Tako kot je zdravilna dobrina umerjena dobrina, je zdravilo umerjeno plačilo zanjo. Človek je sam sebi najboljši lekarnar, a če zbolí, nima več te sreče, in le na ramenih drugega se prav visoko seže. Poleg skopuškega bogatina – zapravljalca, ki mu ni para, se spomnimo še čez noč obogatelega siromaka, ki je spustil v nič loterijski dobiček, ker ni poznal nobene mere. Ali se spet ozrimo na ubogega požeruha, ki je omagal ob vznčaju dobrin.

Zdravja ni mogoče niti dobiti s popustom niti preplačati, ker sledi zmerni (resnični) potrebi. Razen če ga prej ponevedoma zamenjamo za dobro počutje, ki sledi neustavljivi želji (namišljeni potrebi). Zanj namreč že vemo, da zna ogoljufati zakon mejne koristnosti, ko je uživalcu sreča mila. A naklonjenost – po taistem zakonu – pojenja in neprizanesljiva nesreča prej ali slej užitku prekrži pot. Račun brez lekarnarja ima sumljiv izkoristek. Razlika med željo in potrebo prinese zdravstveno izgubo, proti kateri nista odporna niti bogatin ali revež niti skopuh ali požeruh. Razlika med zatrto in razuzdano željo pa da le navidezno primerjalno korist. Kot je, denimo, tista, ki jo ima gledalec impresionistične slike na preveliki razdalji v primerjavi s premajhno. Zdravstvena izguba poglobi škodo, ker zadovoljevanje potrebe omeji z močnostmi. Prišli smo z dežja pod kap. Prej so izpolnjene želje povzročile težave, poslej pa nas bo pestilo, ker se želje ne morejo izpolniti.

Denar je posrednik med dobrino in dohodkom. Kupiti se more le toliko dobrine, kolikor je dohodka. Skomine po zastoj zdravju napeljejo k tiskanju dodatnega – manjvrednega – denarja, ki podraži zdravilo in oddalji zdravje. Že prelaganje dohodka s kupa na kup je razsipno, ker nekaj stane.

Oskrba z zdravilom v lekarni je menjava valut, splošnega denarja za specifično zdravilo. Farmacevtska skrb pa je – kot vsaka druga zdravstvena skrb – nakup zdravilne dobrine oziroma terapevtskega cilja, ki uresniči bolnikova pričakovanja po zdravilnem učinku, odpravi pomisleke o zdravilski varnosti in zagotovi bolnikovo sodelovanje pri terapiji.

Kupovati izprijene dobrine za zdravje je neumnost, ki se ne podreja ekonomskim načelom. Kot da bi kdo kupoval smeti.

Naj povzamem. Z zdravilom za zdravje in zoper bolezen moramo ravnati razumno – preudarno, pravično, pogumno in obzirno, ker je vsaka ekonomska korist končna in omejena. Ima pa tudi rok uporabnosti, zato je izguba še v sleherni zdravilski zamudi, njeno zmanjšanje pa v vsakršni zvečani zdravilski dostopnosti. Vzemite v obzir, da sta si zdravje in dobra mera v sorodu. Mera je resljna ograja, zato uskladite želje s svojimi resničnimi potrebami, obvarujte se pomanjkljivih in odrecite se čezmernim. Zdravila jemljite v optimalnem odmerku in odmerjanju. Vsako slabše ali močnejše bo manj koristno ali se bo postavilo celo proti vam. In nikar nikoli in nikdar ne recite: »Ne izplača se odreči strupom, ker je že tako vse zastrupljeno!« Z večanjem škode se le-ta ne odpravi.

Pa še to. Zakon o končni in omejeni koristi ne velja v svetu plemenitih dobrin – ljubezni, dobrote in modrosti. Življenje je zaradi njih svetlejš, a nič lažje. Ob njihovi neizmernosti se vsako končno plačilo izniči, zato niso predmet gospodarske menjave, ampak plod naše prizadevnosti. Prodati dušo za porabne (pogrošne) dobrine pa je vsekakor posel najslabše vrste. To ni kupčija za zdravje. Da ugodje povsem napolni uživalčevo življenje, na koncu iz njega izrine še uživalca.

A brez panike. Kot rečeno: »Zmernost za zdravje!«

Janez Springer, mag. farm.

Nadaljujmo s temo iz prejšnje številke Pena - bioritmom ...

Frekvenca srčnega utripa je največja okrog dvanajste ure, ker je v tem času srčna aktivnost največja. Pozneje se zmanjša in se tudi ponoči ne spremeni. Krvni tlak je najvišji okrog 18. ure, najnižji pa okrog 23. ure. Zjutraj, proti šesti, začne ponovno naraščati.

Ritem krvnega tlaka moramo dobro poznati, če želimo vrednost tlaka pravilno oceniti. Posebej morajo biti pozorni na ta ritem bolniki z visokim krvnim tlakom, ker je pri takih bolnikih najnižji šele po četrti uri zjutraj. Po šesti uri veliko hitreje narašča kot pri zdravih ljudeh.

Tudi pri krvni diagnostiki je zelo pomembno upoštevati bioritem, še posebej zato, ker vemo, da v normalnem stanju najdemo v mm³ krvi 9000 belih krvničk, kar je več, že pomeni vnetje. Tudi pri zdravem človeku narastejo njihove vrednosti zvečer do 15.000, zato se lahko pri diagnozi zmotimo, še posebej, če je opravljena ponoči in se pri tem upošteva na-

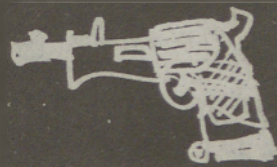
Bi Jožef Zrim še živel, če bi ga pravočasno sprejeli na ...

OSTE
BAKAL

I Z

M O J E G A

A R H I V A

Ni dočakal pokojnine in ni nadzidal domače hiše

XVI

*Bolečina in žalost
s priokusom
krivice pri
Zrimovih na
Kuzmi ne ponehata*

Prav kruta je usoda, ko človeku vzame tisto največ vredno, ko mu vzame življenje, njegovim najbližjim pa vzame nekaj, kar so imeli najraje in brez česar se tudi njim življenje ustavi. A še huje je, ko pri vsem tem doda svoj prispevek nekdo tretji, ki je še najmanj poklican, da kroji usodo in življenje drugega. In ravno nekaj takega se je zgodilo pred slabima dvema letoma prej srečni in zadovoljni družini Zrimovih v Kuzmi 38. V središču kraja, tik ob cerkvi, je živel popolna družina (babica, mož, žena, otroci, vnuki ...), čeprav njen gospodar, takrat 58-letni Jožef, ni bil zdrav, a žal, kot poudarjajo domači, menda ni bilo niti prave volje odgovornih, da bi

bolniku pomagali. Skupaj s soprogo Ano, ki jo je kot priden in deloven fant pripeljal iz sosednjih Slaveč, sta si ustvarila lep dom in družino. Izsolala sta sina Marjana in Jožefa, ki sta tudi sama redno zaposlena. In potem, ko bi moral v zasluženi pokoj, ko bi lahko užival sadove svojega pridnega dela, ko se je želel več posvečati družini, predvsem trem vnukom, ko je nameraval še nekaj postoriti pri razširitvi oz. nadzidavi hiše, ga je huda bolezen odtrgala od njegovih najdražjih. Odiiti je moral med čakanjem na nujen zdravniški pregled in svojci nikakor ne morejo razumeti, da je lahko čakalna doma za tako hude bolezni, kot je bila Jožefova, tako dolga. A to je že zgodba, ki se bo žal nenehno ponavljala in ki bo nenehno koga razžalostila ...

»Čez nekaj dni bosta minili dve leti od smrti mojega dragega moža, očeta in dedka Jožefa, a bolečina in žalost ostajata, kot da bi bilo včeraj. Že v ranem otroštvu je moral trdo delati, saj ni bil deležen očetove ljubezni. Mlad je odšel za kruhom v Avstrijo, si ustvaril srečno družino in se leta 1985 kot tesar zaposlil pri SGP Pomurje. Žal je kmalu zatem začel bolehati, pogosto je moral jemati zdravila, se zdraviti v bolnišnicah, zaradi tega je bil tudi večkrat na bolniškem dopustu,« nam je o svojem možu in življenjskem sopotniku pripovedovala nadvse žalostna soproga Ana Zrim.

Leta 1997 mu je zdravstvena komisija odredila polovični delovni čas, tako da je nekaj časa delal štiri ure dnevno. Žal se je bolezen stopnjevala in je moral ostati na daljšem bolniškem dopustu. Že leta 1999 je bil prvič pri invalidski komisiji zaradi morebitne invalidske upokojitve, a je ta ocenila, da je Jožef Zrim sposoben za lažja opravila, kakršnih pa v gradbenem podjetju, kot je Pomgrad, ni bilo, zaradi česar so ga poslali na čakanje. Zdaj se začnejo prave travme za človeka, ki je bil vaje in voljan delati. »Čakanje na delo, pogosto oglašanje na zavodu za zaposlovanje, huda bolezen ..., vse to ga je zelo močno

prizadelo in je neznosno trpel. Leta 2001 je bil večkrat na specialističnih pregledih (Maribor, Banovci, Radenci, Rakičan), na dan je moral jemati kar 13 različnih zdravil. K zdravnikom ni mogel hoditi sam, ampak smo ga vedno spremljali. Imamo občutek, da se ga je nevrologinja v rakičanski bolnišnici naveličala, saj je 5. septembra 2001, ko se je spet oglašil pri njej z izvidi, dejala. Kakšen pa si, lahko te zadene še kap. Pošiljam te še na preiskavo vratnega ožilja, kar pa lahko opravimo tukaj v Rakičanu in ti ni treba hoditi v bolnišnico v Maribor. V Maribor sva sicer prej pogosto hodila, saj je bil tam vedno hitro na vrsti, a kaj, ko je nevrologinja rekla, da naj

so hudo bolni, in moj nesrečni mož je bil hud bolnik, ko pa po drugi strani vidim in slišim, kako nekateri prav hitro pridejo na vrsto za takšen ali drugačen pregled. Zanima me, kaj je pomembno, da te jemljejo resno, ali leta starosti ali delovna doba ali pa mogoče finančne sposobnosti posameznika. S tem ne želim nikogar žaliti, želim pa samo iz lastnih izkušenj opozoriti tiste, ki so za tovrstna početja odgovorni,« pripoveduje Ana Zrim, ki sedaj sicer prejema pokojnino po možu, a to še zdaleč ni tisto, kar je želela in pričakovala.

»Nam našega Jožefa, enkratnega moža, očeta, dedka, sina in prijatelja, niče več ne more vrniti, a

kljub temu želimo pomenovno opozoriti, da se tudi v zdravstvu dogajajo krivice. Poglejte si samo primere iz nekaterih slovenskih bolnic in drugih ustanov, ko ljudje morajo umreti, ker jim pač ni dana ustrezna pomoč. Po drugi strani pa nenehno govorimo o pomanjkanju denarja v zdravstvu, o varčevanju in podobnem. Sprašujem se samo, kakšen denar je vreden več od enega samega življenja. Ni tega denarja. Ne želimo nikogar tožiti ali zahtevati odškodnino za Jožefovo smrt. Tudi on bi nam tako svetoval. Želimo samo opozoriti javnost, da naj bo previdna,« je žalostno, a kljub temu ponosno končala pogovor vdova Ana, ki sicer zadnji dve leti, odkar je prehitro

tokrat počaka na pregled v Rakičanu. Naročen je bil čez štiri mesece, natanko 3. januarja 2002,« nam je pripovedovala vidno razburjena Ana, ki ni mogla skriti ogorčenja in solz.

Žal pa Jožef omenjenega roka in specialističnega pregleda, enako pa tudi upokojitve ni dočakal. »3. decembra 2001 se je na domu zgrudil in umrl na mojih rokah. Psiholog in osebni zdravnik sta bila mnenja, da je klonil tudi zaradi duševne obremenitve (huda bolezen, čakanje na specialistični pregled, čakanje na invalidsko komisijo ...). Ob vedno bolj in bolj boleči izgubi moža, očeta in dedka se mi zastavlja vprašanje, na katero nikakor ne najdem odgovora: Le zakaj morajo nekateri po nepotrebnem umreti, zakaj je treba tako dolgo čakati na preglede, čeprav

ostala brez moža, normalno živi, a takšnega življenja nikomur ne želi.

Vsak kot v hiši, ki jo je pokojni Jožef nameraval nadzidati, a mu je to smrt preprečila, in velikem gospodarskem poslopju je prazen in pust, enako tudi drugi deli manjše kmetije, na kateri je Ana, medtem ko je vzgajala sinova Marjana in Jožeka, gospodarila, dokler je njen mož delal po gradbiščih v Avstriji in Pomurju.

Nesrečna Ana skupaj s taščo, 80-letno Regino, med domačimi opravili nenehno opazuje, ali se ne bo morebiti odkod spet pojavil njun mož in sin. Žal pa jih velika pokojnikova slika s črnim trakom na mizi v predsobi vedno znova vrne v realnost.

Ani je nekako lažje, ko se iz službe vrne Jožek, v posebno zadovoljstvo pa ji je, ko pridejo na obisk vnuki, otroci starejšega sina Marjana (Kristjan, Sara in Simon), ki jih je imel pokojni dedek nekako najraje. Kljub hudi bolezni je pogosto vzel v naročje katerega od vnukov, v zadnjem času posebno najmlajšega Simona, to pa ga je tudi pomirjalo v hudem trpljenju, ki so mu ga povzročali bolezen in več kot očitni krivici, katerih ni in ni razumel in ki so ga prehitro spravili (ali k temu vsaj pomagali) k večnemu počitku na domačem pokopališču na Kuzmi.

16. Ustanova in obsežnost zdravstvenega nadzora

Članek je bil predložen na sodišču, saj je vsebina in vsebina tega članka v skladu s 1. in 2. členom, ki sta izključila vsebino tega članka iz obsega sodnega nadzora do smrti dne 3.12.2001.

Alvin Ština dr.med.stroj.
med. dela promet in promet

Mag. sc. Ivan Gajšper dr.med.
spec. kardiolog

Janž Ferenc dr.med.dipl. inženir
ing. Janž Horvat
17. Dopolnila izvedenega menaja

Članek komisije:

Lepa dediščina

O Lisi Marie Presley ni nobene skrivnosti. Vse se ve. Za njo so trije ponesrečeni zakoni in ima 450 milijonov dolarjev vredno premoženje, ki stalno raste, saj se njeni dnevni prihodki vrtijo okrog 150.000 dolarjev. Je uspešna pevka in ima dva otroka.

Eno dejstvo pa je bilo vseeno dolgo prikrito. Lepota njene štirinajstletne hčerke Daniele. Daniela izhaja iz zakona s pevcem in pisateljem Dannyjem Keoughom. S tri leta mlajšim bratom in materjo seveda živi v Memphisu. Mati pravi, da ima izreden posluš in lep glas, kar je zanesljivo podedovala po dedku. Postavo, dimenzije, ki se približujejo idealnim meram modelov, in prijeten videz pa ima vsekakor po materi.

Toliko o puncici, ki zaenkrat živi umirjeno življenje, brez škandalov. Ko bo pa še malo zrasla, bomo že slišali kaj novega.

Končno punčka

Pravijo, da se je Franzu Beckenbauerju vedno vse posrečilo, eno pa nikoli: da bi dobil hčerko. Zdaj, po štirih sinovih, mu je končno uspelo tudi to. 58-letna legenda nemškega nogometa (Kaiser Franc) in 35-letna prijateljica Heidi Burmester sta dobila Francesko Antoine. Teden dni po porodu sta se že preselila v svojo vilo v Kitzbühlu. Tam sta tudi uradno predstavila svojo naslednico, za katero pravita, da je umirjena in da rada je. Kmalu bo Beckenbauerju pretekel mandat predsednika nogometnega kluba FC Bayern. Tisti, ki bi radi, da bi Franz podaljšal predsednikovanje še za eno obdobje, so prepričani, da se bo to po tem dogodku zgodilo. Zdaj je Franz umirjen in lahko se bo posvetil vodenju sicer uspešnega kluba.

Punca meseca

Kerstin Shulz je doma iz severne Nemčije in bo čez tri leta stara trideset let. Rada ima nežne večere, rada dolgo spi, rada dobro je, rada se sprehaja ob morju, rada kupuje, rada pleše in rada posluša nežno glasbo. Na živce ji gredo muhasti moški, ki se ne obnašajo lepo, ki nimajo svojega mnenja in se z vsako stvarjo strinjajo. Sanja, da bi bila neodvisna, da bi imela hišo na morju, ki bi imela čudovit vrt, v katerem bi bil popoln mir. Če ji vse to lahko omogoči kakšen bralec Pëna, je že skoraj gotovo, da bo Kerstin njegova.

Boris Becker:

»Vse slabo o nekdanji ženi sem zamolčal.«

Barbara tudi ni svetnica

Tako meni o svoji nekdanji soprogi upokojeni teniški as Boris Becker. Zda je to tudi zapisano. V avtobiografski knjigi, ki jo je izdal v začetku tega meseca, se v glavnem ukvarja s sabo in Barbaro, s katero se je ločil pred tremi leti. V knjigi s pomenljivim naslovom Postoj za trenutek opisuje svoje razmerje z nekdanjo ženo pa tudi njene pomanjkljivosti in napake. Po lastnem prepričanju piše o njej v glavnem lepo in dobro. »Imel sem blazno srečo, da sem spoznal žensko, ki se je imenovala Barbara Feltus. Postala je moja žena in mi podarila dva čudovita dečka. Veliko negativnega o njej sem izpustil ali zamolčal, raje sem ostal do nje ljubezniv in spoštljiv. Ko bosta knjigo nekoč brala najina otroka, naj se ob tem ne počutita nelagodno,« je povedal Boris ob predstavitvi knjige. Posebna zanimivost knjige je, da je bila hkrati izdana tudi v zvočni obliki. Na CD-ju z naslovom Glasba mojega življenja. Ob glasbeni podlagi Eltona Johna, Donne Summer, Mariusa Müller-Westernhagena in drugih govori BB o sebi, drogah, alkoholu, svojih napakah in tudi o kesanju.

Zanimivo je, da ima njegova nekdanja žena o knji-

gi povsem drugačno mišljenje. Barbara in oba sinova živijo v Miamiu. Ona je bila tista, ki je dala pobudo za ločitev in jo tudi izpeljala. Boris pravi, da mu je kar naenkrat izročila ločitvene papirje, kar je bilo takrat zanj pravo presenečenje, saj je ves čas načrtoval, da se bosta za kratek čas razšla, pozneje pa spet zaživela družinsko življenje. Barbara pravi, da v knjigi tudi ni zgodbe o tem, kako je z

manekenko Angelo Ermakowo pred tremi leti spočel otroka. Menda se je to zgodilo na hitro v nekem lokalu, v prostoru za čiščila. Nič ni zapisal tudi o tem, kako jo je v sedmem mesecu nosečnosti prijateljica peljala v bolnico, medtem ko je on s prijatelji pijan proslavljal konec svoje športne kariere. Skratka, ko se enkrat začne prati perilo, temu več ni konca, pa tudi ko gre za znane in pametne ljudi.

Srečna Angela Ermakowa in triletna hčerka Anna. Boris je priznal, da je oče in je menda ponosen nanjo. Po videzu sodeč, je ne bi mogel zatajiti.

1 : 0 za ljubezen

Pravita Victoria in Kevin. Kevin Kuranyi je nogometaš, eden najboljših strelcev v nemški Bundesligi, Victoria je študentka ekonomije. Kevin je dokaj uspešen tudi v tenisu, velja pa za najlepšega nemškega nogometaša.

»Ne spadam med punce, ki si želijo zvez z znanimi imeni, da bi tudi same postale znane. S Kevinom hodiva že tri leta, na začetku pa ne on ne kdo drug ni vedel, da bo nogomet njegov poklic,« pravi zaljubljena študentka, ki ji ni mar za popularnost.

Ko je Tom Ford pred trinajstimi leti v firmi Gucci podpisal delovno pogodbo, to podjetje ni bilo nič kaj posebnega. On je bil tisti, ki je skoraj propadlo podjetje povzdignil med tiste kulturne blagovne znamke, ki ustvarjajo svetovno modo in vplivajo na okus milijonov. On ima zasluge, da se sprehajajo po modnih pistah svetovnih centrov mode v modelih Gucci Nicole Kidman, Naomi Wats, Justin Timberlake in druge manekenke s svetovnega vrha. Zdaj je kot strela z jasnega udarila novica, da Tom Ford (42) zapuša ta znani modni imperij in bo s 1. majem 2004 šel drugam. Potem ko se je izvedelo, da bo z njim zapustil Guccija tudi njegov prijatelj in predsednik upravnega odbora Domenico De Sole, je v trenutku padla vrednost delnic.

Firma se je na tajnih pogajanjih več mesecev trudila, da bi si fanta premislila, vendar brezuspešno. Tom pri tej firmi zasluži 7,83 milijona evrov. Torej verjetno pri odločitvi

Tom
odhaja

ni bil pomemben denar. Kaj pa potem? Poznavalci razmer pravijo, da predvsem kreativna svoboda. Ford in De Sola bi rada sodelovala ne samo pri kreacijah, ampak tudi v trženjski politiki, o čemer pa francoska podjetniška grupacija PPR, ki je lastnik firme, noče slišati. »Res mi je žal,« razočarano pravi Tom, »ta firma mi je trinajst let pomenila življenje.« In kako bo v prihodnje? To ve le Ford, če se je že odločil. »Prazno« mesto imajo na primer pri Versaceju - po smrti legendarnega Giannija vodi firmo njegova sestra Donatella Versace. Tudi pri Yves Saint Laurentu bi ga radi videli.

To, ženske, to se zdaj nosi

No modni reviji Victoria's Secret Fashion Show v Los Angelesu sta med drugimi nastopili tudi super modela Heidi Klum in njena bakrenopolta kolegica Tyra Banks. Pokazali niaj bi, kaj naj nosi moderna ženska v postelji, in pokazalo se je, da bi to naj bila rdeča svila. To je torej tisto, s čimer bo moderna ženska od danes naprej legla zvečer v posteljo. Kateri moški pa bo potem še mislil na spanje? Seveda se s tem vprašanjem modna revija ni ukvarjala.

»Iskrene čestitke, veličanstvo! Vse najboljše, Leticia! Tako se je slišalo v torek, 4. novembra, iz navdušenih grl, ko so iz palače Del Pardo uradno razglasili zaroko med španskim prestolonaslednikom, princem Felipom, in njegovo izbranko, Leticio Ortiz Rocasolano. Poleg številnih povabljenecv z evropskih dvorov in drugih takšnih ali drugačnih veličin se je zaročne slovesnosti udeležilo tudi 300 novinarjev. S sijočim nasmehom sta ob koncu ceremonije zaročenca stopila pred kamere in pokazala zaročna darila. On je dobil manšetne gumbe iz belega zlata, okrašene s safirji, in antikvinteto - roman iz leta 1850, njej so iz kraljevske zakladnice podarili prstan iz belega zlata, okrašenega z briljanti in drobnimi perlami.

Sicer zadržani in umirjeni princ je izjavil, da je ponosen na pogum in inteligenco svoje izbranke in da v življenju pričakujeta od dva do pet otrok. Datum poroke je tudi že določen: 26. junij prihodnje leto. Mlada sta se spoznala povsem naključno na večerji,

»Enhorabuena, Alteza! Felicidades Leticia!«

ki so jo pripravili skupni prijatelji. Tema večera je bila dokaj neromantična: iraška kriza. Prestolonaslednik je bil navdušen nad Leticino osebnostjo in analitičnimi sposobnostmi. Od tistega večera naprej jo je klical skoraj vsak dan in nedavno je priznal, da je vanjo zaljubljen že dve leti. Prvi randevu sta imela na jahti sina bolgarskega kralja nekje v bližini Malorce.

In kdo je bodoča kraljica? Res rečemo, da je odlična mešanica elegancije, inteligence in poguma. Kot deklica je sanjala, da bo postala znana balerina. Pozneje se je odločila za študij novinarstva in tudi postala dobra novinarka. Lansko leto so jo razglasili za najboljšo špansko novinarko, mlajšo od 30 let. Nekaj časa je delala za CNN, po 11. septembru 2001 pa je bila posebna poročevalka iz Bagdada za špansko TV. Njen šef je izjavil, da se novinar z njenimi kvalitetai rodi vsakih dvajset let. Za sabo ima tudi ponesrečen zakon. Njen nekdanji soprog, profesor španščine Alonso Guerrero, s katerim sta bila poročena le dobro leto, je njun zakon takole ocenil: »Leticia je želela kariero, jaz pa družino ...«

Princ Felipe: »Odkar jo poznam, se tudi jeseni počutim kot sredi pomladi.

Ob premieri filma Angels In America sta igralca Al Pacino in Meryl Streep pozdravila svoje goste z spremenjeno zunanostjo. Al z divjo, bujno brado, Meryl Streep kot brinetka, ki je prišla ravno kar od kozmetičarke. Pozna-

valci vedo, da je Meryl plavalaska in da je večkrat izjavila, da sicer proti kozmetičarkam nima nič, vendar k njim ne hodi, ker sama najbolje ve, kaj paše na njen obraz in kaj mu je tuje. Al Pacina prej še nihče ni videl z brado. Seveda povsem nov videz in v takšni kombinaciji ni naključen. Ob igralcu sta tudi producenta filma, njun trenutni videz na sprejemu pa se je povsem »pokrival« s tistim, kar bomo videli na platnih.

Shakira — 1994 do 2003

1994

1999

2001

2002

2003

V tem času je preizkusila skoraj vse barvne odtenke las. V svoji domovini Kolumbiji je Shakira (26) postala nacionalna junakinja že s sedemnajstimi leti. Postavna pevka je leta 2001 v ZDA pobrala nagrado grammy, kar pomeni, da o petju že mora nekaj vedeti. Zdaj je začela »napadati« Evropo. Bo tudi na stari celine tako uspešna?

Posel je
posel

Zivi za konjičke, Bralci Péna se predstavljajo

ki tečejo na dolge proge

Slavko Zemljak

Ima harlyja davidsona, prijatelj Janko pa si ni obril brkov in ne izpulil dlak

Kar je že in zlasti kar še bo zapisano, se nanaša na 58-letnega Slavka Zemljaka s Cvena. Najprej pa moramo omeniti, da to ni bila ravno njegova želja, saj bi nemara kdo govoril, da se hvali, pove-
ličuje ali kaj podobnega. Ni

se nam ponudil za sodelova-
nje niti ni prišel k nam, am-
pak smo ga izsledili s pomoč-
jo našega sodelavca in ga
morali kar nekaj časa pre-
pričevati, da se je odkril, se
nam na kratko predstavil.

Odraščanje, služba, vojska

Moj rojstni kraj je Cven. Imeli smo manjšo kmetijo, na kateri je v glavnem gospodarila mama, oče pa je bil uradnik na višjem položaju. Moja največja želja v otroštvu je bila, da bi postal poklicni šofer. Naneslo pa je, da sem najprej delal v ljutomerskem Tehnostroju, med de-

lom pa sem končal poklicno šolo za varilca v Mariboru. Pred odhodom na služenje vojaškega roka leta 1964 sem obiskoval v Murski Soboti neke vrste predvojaški tečaj za šoferja, tako da sem bil lahko pri vojaki v Kičevu inštruktor mladim šoferjem. Po vrnitvi iz vojske sem se želel zaposliti kot šofer, a mi to ni uspelo, dobil pa sem delo kot vodovodni inštalater in vzdrževalec naprav za centralno kurjavo pri obrtnem mojstru Kolenku v Ljutomeru. Kmalu pa sem začel tuhtati, kako bi odšel na delo v tujino, da bi več zaslužil, si kupil avto, motor, zgradil hišo ...

Ponosen sem na Puchovo vozilo SV 175 in starega harlyja davidsona. Prijatelj Janko mi je dejal, da si bo obril brke in izpulil dlako, če ga bom dobil. No, meni so se sanje uresničile, Janko pa ni izpolnil obljube, o je še vedno moj dobri prijatelj. Leta 1993 sem postal član Društva Janez Puch Ljutomer in prejel kot aktiven član tudi številna društvena priznanja.

Poroka in tujina

Medtem sem poznal že tudi Bistričanko Ančko Hozjan - spoznala sva se na veselici v kantini pri Srednji Bistrici, pravzaprav sva se istega dne nekoliko prej srečala na Ivanovem proščenju na Razkrižju - in jo po štiriletnem poznanstvu zaprosil za roko. Leta 1968 sem končno dobil dobro službo v Solingenu v Nemčiji, in sicer kot vzdrževalec, vmes pa tudi upravitelj gradbenih strojev pri gradbenem podjetju. Prej sem delal približno leto dni v Avstriji. Ker sva dobila z ženo prvega sina Zmaga, sem odšel na tuje sam, ona pa je prišla za mano naslednje leto. Tam sva potem dobila še dva sina - dvojčka Bora in Andreja. Še kar dobro se nam je godilo in nekateri so me nagovarjali, da bi sprejeli nemško državljanstvo in ostali tamkaj za vse čase, toda po desetih letih sva z ženo sklenila, da se vrnemo, in to predvsem zaradi otrok, čeprav je tudi naju je vse bolj vleкло domov.

Petindvajset let kot obrtnik

S prihranki sem si lahko kupil in uvozil tovornjak znamke Man 136 ter začel delo kot sam svoj gospodar - avtoprevoznik. Žal mi tedanje oblasti niso dovolile uvoziti še gradbenega dvigala in bagra. Iz Beograda sem namreč dobil negativen odgovor na mojo pritožbo. No, čez čas sem le uspel razširiti svoj vozni park. Zdaj je za mano že 25-letna doba v vlogi samostojnega podjetnika. Opravljal sem razna gradbeno-rušitvena dela, sanacije ribnikov in odlagališč, zimsko službo itd. Zdi se mi, da

Pri obnovi so mi pomagali moji fantje, mojstri iz različnih delavnic in še zlasti naš delavec Sandi Marinič, ki jih je krpal, kital, poliral ... Tudi on jih sedaj občuduje.

sem tako prispeval tudi k lepši in urejeni podobi domačega kraja Cvena, občine Ljutomer in Pomurja. Leta 1991 sem ponosno sodeloval tudi v vojni za Slovenijo. Pomagal sem pri postavljanju barikad, v bojih pri Presiki pa sem izgubil svoje osnovno sredstvo. Napočil je čas, da delo prepustim sinovom. Zmago je že prevzel mesto prokurista, mlajša Boro in Andrej prav tako z zanimanjem sprejemata nove naloge. Vsi pa imamo skupen ho-

bi - motorna vozila. Meni so pri srcu zlasti stari motorji. »Zbral« in obnovil sem jih že petnajst. Mislim, da je tega v naših krajih veliko, in upam, da še dobim kakšno ponudbo. Z nekaj truda, znanja in zanosa stara vozila pri meni ponovno oživijo. Meni so ljubi jekleni konji. Srce jim moraš spoznati, pa dobro tečejo na dolge proge. Takrat lepo in zadovoljno teče tudi moje srce.

Jožef G. Bistriški

Ponosen sem tudi na vso gradbeno mehanizacijo, ki sem jo uspel kupiti za svojo dejavnost.

Zgodilo se je na Brezjah. Anja Z. iz Žižkov in Samuel V. iz Črenšovec nista mislila nič takega, ko sta sedla drug poleg drugega na klopi v parku, saj je šlo le za to, da bi jima bilo topleje. Očitno je pomagalo.

To je bilo moje prvo motorno kolo, ki sem si ga kupil v trgovini v Ljutomeru, ko mi je bilo sedemnajst ali osemnajst let.

Iz Nemčije sem prinesel tudi tale cilinder, ki si ga z veseljem nadenem, ko pride čas pusta.

V prostem času se kdaj pa kdaj podam tudi na ribolov. Tega krapa sem ujel v gramozni jami pri Babincih.

